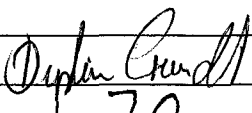
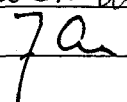

KI-notat nr.: 3/2009 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Myrholten Kraft AS (S.U.S.)/Myrholten kraftverk i Myrholtelva		Middelthuns gate 29
Fylke/kommune:	Møre og Romsdal/Surnadal		Postboks 5091 Majorstua 0301 OSLO
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.: 	Telefon: 22 95 95 95
Saksbehandler:	Pernille Dorthea Bruun	Sign.: 	Telefaks: 22 95 90 00
Dato:	28 JAN 2009		E-post: nve@nve.no
Vår ref.:	NVE 200703225-15		Internett: www.nve.no
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken		Org. nr.: NO 970 205 039 MVA
			Bankkonto: 0827 10 14156

Søknad om tillatelse til regulering av Nedre Myrholtvatnet og bygging Myrholten kraftverk i Myrholtelva i Surnadal kommune, Møre og Romsdal

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	4
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	11
Tilleggsopplysninger	14
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	15
NVEs vurdering	22
Konklusjon	29
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	30

Sammendrag

Søknaden fra Myrholten Kraft AS gjelder tillatelse etter § 8 i vannressursloven til bygging av Myrholten kraftverk i Myrholtelva i Surnadal kommune i Møre og Romsdal og behandles i henhold til reglene i kap. 3 i samme lov. Utbyggingsområdet ligger i Bøverdalen i Surnadal kommune. Myrholtelva er en sideelv til Bøvra som munner ut i Bøverfjorden.

Det omsøkte prosjektet vil utnytte et fall på 328 m og gi en årlig produksjon på 4,2 GWh. Planene omfatter regulering av Nedre Myrholtvatnet med inntil 2 m i form av 1 m oppdemming og 1 m senking i forhold til naturlig vannstand. Videre blir det etablering av inntak i utløpsoset til vatnet, rørgate, vei og kraftstasjon.

Surnadal kommune støtter søknaden og viser til at tiltaket får relativt små konsekvenser for biologisk mangfold. En forutsetning er at de avbøtende tiltakene som fremgår av søknaden blir gjennomført. Kommunen dispenserer samtidig fra kommuneplanenes arealdel for etablering av kraftverket.

Møre og Romsdal fylke er i sterk tvil om tiltaket slik det er omsøkt skal få konsesjon. Fylket legger særlig vekt på forholdet til fisk og inngrepsfrie områder. Fylket skriver at det uansett må stilles krav om minstevannføring hele året og foretas arkeologiske registreringer. Fylket viser til at det fra før av er mange inngrep i Bøvravassdraget i form av flere kraftutbygginger og sikringsanlegg og ber NVE om å vurdere de samlede konsekvensene når nye søknader skal vurderes.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal er av den oppfatning at de negative konsekvensene ved regulering av Nedre Myrholtvatnet er betydelige når det gjelder virkninger for biologisk mangfold, for biologisk produksjon i Nedre Myrholtvatnet, for omkringliggende landskap og ved at reguleringen kan gi svekkede isforhold. Forbundet mener at redusert vannføring i både Myrholtelva og berørt del av Bøvra kan få konsekvenser for bestandene av laks og sjørøtt. Inngrepet er videre etter deres syn svært uheldig når det gjelder inngrepsfrie områder. Forbundet ber derfor om at det ikke gis konsesjon til dette kraftverket.

Dersom NVE likevel velger å gi konsesjon til kraftverket mener Forbundet at foreslått minstevannføring er for lav, og at det også må settes krav om minstevannføring om vinteren dersom det likevel gis konsesjon. De har også enkelte kommentarer knyttet til landskapsmessige forhold og hensyn til hvitryggspett som må ivaretas ved en ev. konsesjon.

Naturvernforbundet mener forøvrig at eieren av dammen i Nedre Myrholtvatnet har ansvaret for å holde denne i stand slik at vannstanden stabiliseres.

Sametinget har ingen spesielle merknader til søknaden.

Myrholten kraftverk vil ca. 4,2 GWh/år i ny årlig kraftproduksjon slik planen foreligger. I tillegg vil tiltaket gi positive effekter i form av lokal verdiskapning og kunne bidra til å opprettholde næringsgrunnlag og bosetting lokalt.

Ulempene er knyttet til at en regulering av Nedre Myrholtvatnet vil gi tidvis skjæmmende landskapsvirkninger i form av en synlig reguleringssone og noe svekkede isforhold. Et større inngrepsfritt naturområde, hovedsakelig i sone 2, men også med et lite innslag av sone 1, vil noe bli redusert, og sone 1-området vil nærmest forsvinne. Reduksjon av reguleringshøyden til 1 m nedtapping vil redusere disse ulempene noe.

I følge biomangfold-rapporten hekker det ett til to par med fossefall i elva, og disse vil kunne få reduserte livsbetingelser. Slipp av minstevannføring hele året vil være nødvendig for å opprettholde nødvendig livsgrunnlag for disse og for annet naturmiljø som er avhengig av kontinuerlig vanntilgang.

En strekning på ca. 1 km i hovedelva Bøvra vil få redusert vannføring. Deler av strekningen er velegnet som gyte- og oppvekstområde for laksefisk. Svorka er sterkt preget av tidligere reguleringer og overføringer gjennom utbyggingen av Svorka kraftverk. Etter vårt syn må det tas betydelig hensyn til dette. En fraføring av et felt som utgjør i overkant 6 % målt ved samløpet med Bøvra kan gi forverrede betingelser for en bestand som trolig er utsatt. Slipp av minstevannføring hele året som sikrer at Bøvrans vannføring ivaretas i lavvannperioder vil etter vårt syn ikke forverre forholdene for fisk på denne strekningen av elva.

Etter en helhetlig vurdering er NVE kommet til at fordelene ved tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser. Kravet i vannressursloven § 25 er da oppfylt. NVE gir Myrholten Kraft AS konsesjon etter vannressursloven § 8 til bygging av Myrholten kraftverk og regulering av Nedre Myrholtvatnet med 1 m. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt søknad datert 9. februar 2007 fra Myrholten Kraft AS (S.U.S.) om tillatelse etter vannressursloven til regulering av Nedre Myrholtvatnet og bygging av kraftverk i Myrholtelva.

Utdrag fra søknaden:

"Tabell 2.1 Hoveddata for kraftverket

Alternativ	Omsøkt (med reg.)	Forkastet (uten reg.)
Nedbørfelt (km ²)	4,6	4,6
Middelvannføring (m ³ /s)	0,25	0,25
Alminnelig lavvannføring (m ³ /s)	0,018	0,018
Inntak kote (moh)	402	402
Stasjon kote (moh)	74	74
Fallhøyde (m)	328	328
Midlere energiekvivalent kWh/m ³	0,67	0,67
Slukeevne, maks (m ³ /s)	0,5	0,5
Slukeevne, min (m ³ /s)	0,05	0,05
Tilløpsrør, diameter (mm)	500	500
Installert effekt, maks (MW)	1,3	1,3
Bruktid (t)	3300	3100
Magasinvolym (m ³)	ca. 150.000	-
HRV (kote)	403	-
LRV (kote)	401	-
Produksjon, vinter (01.10 – 30.04) (GWh)	0,9	0,9
Produksjon, sommer (01.05 – 30.09) (GWh)	3,3	3,1
Produksjon, årlig gjennomsnitt (GWh)	4,2	4,0
Utbyggingskostnad (mill.kr)	12,3	12,1
Utbyggingspris (kr/kWh)	2,93	3,03

Elektrisk anlegg

Generator	Ytelse MVA	Spenning kV
	1,5	0,690
Transformator	Ytelse MVA	Omsetning
	1,6 MVA	690 V til 22 kV
Kraftlinjer	Ca. 20 m jordkabel	Nominell spenning 22 kV"

Høring og distriktsbehandling

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Surnadal kommune har i kommunestyremøte 28.06.2007 fattet følgende vedtak:

"Etter ei samla vurdering finn Surnadal kommune å kunne støtte Myrholten kraft SUS sin søknad om etablering av kraftverk i Myrholtelva. Det blir vist til at tiltaket, jf. rapport frå Miljøfagleg utredning, får nokså små konsekvensar for biologisk mangfold.

Ein føresetnad for denne støtta er at avbøtande tiltak i kap 4 i søknaden blir utført.

Med heimel i § 7 i plan- og bygningslova blir dispensasjon frå kommuneplana sin arealdel for etablering av kraftverk i Myrholtelva, og frådeling av om lag 500 kvm stor tomt til kraftstasjon på kote 74 på gnr. 81, bnr. 1, Myrholten, imøtekomen."

Fra saksutredningen refererer vi videre:

"Bakgrunn for saka

NVE har mottatt søknad frå Myrholten kraft SUS om tillatelse til regulering av Nedre Myrholtvatn og bygging av Myrholten kraftverk. Før NVE tek avgjerd i saka har Surnadal kommune no høve til å gje uttale. Nedre Myrholtvatnet og Myrholtelva ligg på nordsida av Bæverdalen og er ein del av Bævravassdraget. Myrholten kraft SUS består av 2 grunneigarar som disponerer fallrettane og Hydroplan AS. Grunneigarane er Jan Flostrand (gnr. 80, bnr. 1) og Odd Bergset (gnr. 81, bnr. 1). Hydroplan AS står også for planlegging og utarbeiding av søknad for anlegget.

Bævra er allereie sterkt berørt av kraftutbygging. I 1963 vart Svorka kraftverk sett i drift av Statkraft og Svorka kraftselskap. Eit felt på 46 km² frå Bævra sitt nedbørsfelt er overført i tunell frå Litj- Bævervatnet via dei andre vatna på Nordmarka og til kraftstasjonen ved Sæterbø. Det er i dag ikkje krav til minstevassføring i Bævra ovanfor kraftstasjonen. Før kraftutbygginga drenerte Litj-Bævervatnet ned til dei øvre delane av Bævra. Det er ikkje enkelt å talfeste konkret kva dette inneber i høve til redusert vassføring i Bævra, men ein veit at vassføringa om sommaren er kritisk lita særleg ovanfor utløpet av kraftverket. Tilhøva for laks og sjøaure er derfor sterkt redusert allereie.

(....)

Vurdering:

Miljøfaglig utredning AS har vurdert det omsøkte småkraftverket sine verknader på biologisk mangfald i sin rapport 2007:1. Rapporten seier dette om moglege verknader og konfliktpotensiale:

(...)

Rapporten frå Miljøfaglig utredning seier ikkje noko om konsekvensar for anadrom fisk. Sjølv søknaden, kap. 3.5, viser imidlertid til rapport nr. 2, 1995 Fylkesmannen i Møre og Romsdal "Bonitering av Bævra". Her kjem det fram at det berre er ei bratt kort strekning i Myrholtelva som kan være sjøaureførande. Ei om lag 1 km lang strekning i sjølv Bævra mellom samløp Myrholtelva/Bævra og ny plassering av kraftstasjon får redusert vassføring.

Den same rapporten seier dette om den aktuelle strekninga i hovedelva Bævra:

"Strekningen er godt egna som oppvekstområde, og den inneholder såpass mange ulike habitat at også større fisk vil kunne stå her før gyting. Strekningen er også stedvis godt

egna for gyting. Det er tydelig at det er en rekrutteringssvikt i elva for laksen, og det er liten gyting selv på egnede områder i øvre deler av elva. Jeg vurderer denne strekningen til å være et godt oppvekstområde for laksunger. Strekningen er lite utnyttet i dag og har ledige ressurser både av rom og mat. Strekningen er også best egna for lakseungene som vil ha en fordel overfor stedegen aure og sjøaure. Jeg har stor tro på at man vil få igjen for å kultivere denne strekningen med laksunger."

Det må opplyst at denne rapporten er skrevet som ei vurdering av potensiale for utsetting av laksunger. Strekninga har uansett tydeleg verdi for anadrom fisk. Samstundes representerer Myrholtelvas nedbørsområde berre 6 % av Bævrans totale nedbørsområde ovanfor samløpet Myrholtelva/Bævra. Dette er ikkje mykje. Likevel veit ein at vilkåra for anadrom fisk i Bævra er marginale allereie i dag.

I fjellområdet mellom Bæverdalen, Halså, Valsøyfjord og Rodalen ligg eit større inngrepsfritt naturområde (meir enn 25 km²). Det er ei klar statleg målsetting å ta vare på inngrepsfri natur, og særleg område større enn 25 km² blir verdsett som svært verdifulle. Ved utbygging som omsøkt vil grensa for inngrepsfri natur bli flytta om lag 1 km nord for nedre Myrholtvatnet. I dag ligg grensa rett sør for nedre Myrholtvatnet. Reduksjonen av inngrepsfri natur kan ikkje seiast å være vesentleg, men ein ser her ein klar konflikt med ei viktig statleg målsetting.

Ei samla vurdering av konfliktpotensialet ved utbygging viser at etablering av Myrholten kraftverk får liten negativ påverknad på biologisk mangfold.

Ved ei evt. utbygging vil følgjande avbøtande tiltak i hovudsak bli utført:

- *Det legges opp til minstevannføring på 18 liter/sekund i perioden 15. mai til 15. august. Denne minstevannføringen er satt lik alminnelig lavvannsføring.*
- *Rørgaten graves ned i hele strekningen og overdekkes med stedlige masser.*
- *Hus for damstyring og ventiler utføres i bindingsverk og med torvtak og legges mest mulig inn i terrenget nedenfor dammen.*
- *Det vil tas særlege hensyn til støy ved detaljprosjektering av stasjon og stasjonsbygg. Dette gjelder både avløpskanal og viftekanaler.*
- *Anleggsvei opp fra enden på dagens skogsveg og inn til inntaket anlegges med liten bredde og avsluttes med stedlig vegetasjonsdekke i skjæring og fylling. Motorisert ferdsel på veien ovenfor produktiv skog skal være knyttet til nødvendig oppsyn og vedlikehold av inntak.*
- *Arbeidet med rørgata søkes lagt utenom hekkesesongen.*
- *Det vil settes opp predatorsikre hekkedasser for fossefall slik det er foreslått i rapport om biologisk mangfold.*

Det kan stillast spørsmålsteikn til kva som ligg i at desse avbøtande tiltaka vil bli utført i "hovudsak". Alle desse momenta bør etter rådmannen si vurdering utførast.

Rørtraséen vil berre i liten grad bli synleg frå turiststien til Hardbakkhytta. Etter at stien tek av frå traktorvegen vil rørtraséen gå i retning/langs med Myrholtelva. Turiststien kjem ein del høgare, og ein vil berre i liten grad sjå vegen som vil bli anlagt inn mot nedre Myrholtvatnet.

Ein må her også ta stilling til søknaden om dispensasjon frå kommuneplana sin arealdel for etablering av Myrholten kraftverk og for fradeling av om lag 500 kvm stor tomt til kraftstasjonen ved Bævra på kote 74 på gnr. 81, bnr. 1, Myrholten. Dispensasjon frå arealdelelen skal ha heimel i § 7 i plan- og bygningslova når særlege grunnar ligg føre. Dersom NVE finn grunn til å gje Myrholten Kraft SUS konsesjon for etablering av Myrholten kraftverk,

må dette kunne seiast å vere ein "særleg grunn" som gjer at dispensasjon frå kommuneplana for etablering av kraftverket og frådeling av grunn til kraftstasjon kan imøtekomast.

(...)"

Møre og Romsdal fylke skriver i brev av 07.06.2007 følgende:

"Bakgrunn

- *Myrholten kraft AS vil utnytte fallet i Myrholtelva frå kotehøgde 402 ned til eit kraftverk på kote 74.*
- *Maksimal slukeevne er på 0,5 m³/s. Dette er 200 % av middelvassføringa, som er oppgitt til 0,25 m³/s. Minimum slukeevne er på 0,05 m³/s og alminneleg lågvassføring er rekna til 0,018 m³/s.*
- *Det er føresett minstevassføring på 0,018 m³/s i perioden 15.05-15.08. Resten av året er det ikkje lagt opp til minstevassføring.*
- *Vassvegen blir om lag 2,2 km som skal gravast ned på heile strekninga.*
- *Til kraftstasjonen blir det bygt ein 50 m lang tilkomstveg frå fylkesvegen. Til inntaket nyttast delvis eksisterande veg. Frå kote 300 og ca. 1,5 km anleggast ein tilkomstveg som traktorveg utan slitelag, avslutta med stadeigne massar.*
- *Det er rekna med ein midlare årsproduksjon på ca. 4,2 GWh med installert effekt på 1,3 MW.*

Vurdering

I konsesjonssaker vil Møre og Romsdal fylke kome med synspunkt på dei framlagte planane med særleg vekt på miljø (inkludert fisk og almenne interesser), forureining, landbruk og kulturminne. Til dette prosjektet har vi følgjande merknader:

Automatisk freda kulturminne

Når det gjeld automatisk freda kulturminne har vi lite kjennskap til området. Sidan omfanget av tiltaket er relativt stort ynskjer vi å foreta ei arkeologisk registrering av røyrgate, samt å vurdere lågtliggende område rundt vatna. Områda vil bli vurdert særleg ut i frå kulturminne knytt til skog og utmark. Ei slik registrering vil ha ei øvre kostnadsramme på kr. 20000,- alt etter kor tidkrevjande terrenget er samt vurdering av eventuelle funn. Grunna HMS rutinar må vi nytte to personar som jobbar i lag i utmarks/skogsområde. Tiltakshavar må jf. kulturminnelova § 10 dekkje kostnadane ved slik registrering. Vi ber dykk ta kontakt med sakshandsamar for å avtale nærare kring slik registrering.

Natur - og miljøvern

Biologisk mangfald

Vi har ikkje vesentlege merknader til biologisk mangfald rapporten. Det er positivt at rapporten bygger på granskingar av både karplanter, lav, moser og sopp kombinert med identifisering av naturtypar.

Vi vil likevel peike på at ut frå topografisk kart har den nedre delen av vassdraget karakter av elve/bekkekløft. Som naturtype er skog i og ved slike område prioritert i DN si kartleggingshandbok. På nasjonalt nivå har det starta opp eit registreringsopplegg for å få auka kunnskap om verneverdig skog i spesielt slike område. Vi saknar derfor ei nærare fokusering på spesielt denne naturtypen. På den eine sida av kløfta er det registrert ein gråor-almeskog. I den samanheng må det stillast spørsmål til kvifor ikkje begge sider av kløfta er tatt med og definert og vurdert som naturtypen bekkekløft.

Vi har i tidlegare saker peika på at fossekall og eventuelt andre vassfugl er avhengig av ei viss minstevassføring i elva. Dette gjeld også vasslevande insekt og andre organismar som både fisk og fuglar lever av. Det er minimumsvassføringa som vil vere kritisk faktor for desse organismane. I ein situasjon der fleire og fleire småvassdrag blir utbygde utan at vi har fullt oversyn over kva konsekvensar dette har for det biologiske mangfaldet, må "føre var prinsippet" leggjast til grunn når ein vurderer trongen for minstevassføring. For å sikre eit minimum av økologisk driftsvassføring i vassdraget er det derfor viktig at det framleis blir ei viss minstevassføring gjennom heile året. Minstevassføringa kan eventuelt differensierast slik at den følgjer dei naturlege fluktusjonane i vassdraget gjennom året, men det er vanskeleg å tilrå eit prosjekt utan minstevassføring også om vinteren.

Fisk

I småkraftverksaker er det normalt å la vatnet gå tilbake i same elva. I dette tilfellet blir kraftstasjonen lagt nesten 1 km nedstraums utløpet av Myrholtelva i Bøvra. I følgje søknaden representerer nedbørsfeltet til Myrholtelva om lag 6 % av Bøvras totale nedbørsområde. Svorka kraftverk i Bøvra vart sett i drift i 1963. Ovanfor kraftverket, som ligg 4,5 km frå fjorden, er nedbørsfeltet alt redusert med 47,9 %. Sjølv om nedre del av Myrholtelva neppe har særleg betydning som oppvekstområde for anadrom fisk, er Bøvra på den berørte strekninga godt eigna som oppvekstområde for laksunger (jfr. "Bonitering og kultiveringsplan for laks i Bævra- og Bjørkevassdraget" Rapport nr. 2- 1995 Fylkesmannen i Møre og Romsdal). Når Bøvra allereie har mista nesten halvparten av sitt nedbørsfelt blir spørsmålet om vassdraget bør utsetjast for ein ytterlegare reduksjon. Det er ikkje mogleg for oss å dokumentere/kvantifisere kva betydning ein slik reduksjon vil få for dei ferskvassøkologiske verdiane i elva, men ut frå eit føre var prinsipp er vi sterkt tvilande til om ein bør opne opp for bortfall av meir vatn i Bøvra. Vi vil også minne om at da NVE av slo konsesjon til utbygging av eit av nabovassdraga (Vassdalen kraftverk) var eit av argumenta at "Bestanden av anadrom fisk i Bøvra er på et utsatt nivå, og etter NVEs mening vil det være svært uheldig å gi tillatelse til tiltak som kan svekke bestanden i hovedvassdraget ytterligere".

INON

Fylkestinget har gjennom Fylkesdelplan for inngrepsfrie naturområde utpekt ein del inngrepsfrie område som ut frå regionale og nasjonale omsyn bør gjevast særleg prioritet når det gjeld skjerming mot inngrep. Fjellområda mellom Halså og Surnadal (nord for Bøverdalen) er eitt av desse områda. Tiltaket vil med veg og magasin vere med på å redusere dette arealet. I søknaden er det vist til at reduksjon av inngrepsfrie naturområde (1-3 km frå tyngre tekniske inngrep (t.t.i.)) vil vere på om lag 2,6 km². Vidare vil det påverke område > 3 km frå t.t.i. og redusere dette med nærare 0,8 km². Det betyr at denne sona nærast blir borte frå området. I følgje metodekapittelet ved utarbeiding av biologisk mangfald rapporten skal også INON område over 25 km² verdsetjast som naturtype av stor verdi. Der er altså både nasjonale og regionale mål om å ta vare på slike INON-område og dette må vege tungt når spørsmålet om konsesjon skal avgjerast.

Friluftsliv

Myrholten er tilkomstområde for eit regionalt friluftsområde med m.a. KNTs rutenett "Fjordruta". Stien til Hardbakkhytta følgjer eksisterande traktorveg opp lia og går vidare på vestsida av Myrholtvatna. Røyr gata vil krysse denne under kote 320. Røyr gata kan vere med på å redusere opplevingsverdien for turgåarar på denne strekninga. Vidare vil ei regulering av Nedre Myrholtvatn kunne føre til meir usikre isforhold om vinteren slik at skigåing over vatnet kan bli vanskelegare.

Forureining

Vi kan ikkje sjå at utbygginga vil føre til slik fare for forureining at det er naudsynt med særskilt behandling etter forureiningslova.

Konklusjon

Møre og Romsdal fylke viser til merknadene over.

- *Ut frå forholdet til fisk og INON er vi sterkt i tvil om dette er eit prosjekt ein skal gå vidare med i den form det no er omsøkt.*
- *Det bør uansett bli stilt krav om heilårleg minstevassføring.*
- *Vi stiller vidare krav om arkeologisk registrering*
- *Det er frå før mange inngrep i Bøvravassdragets nedbørfelt gjennom fleire kraftutbyggingar og elveforbyggingar. Vi rår NVE om å vektlegge dei samla konsekvensane når nye søknader skal vurderast.*

Sametinget skriver i brev av 29.03.07 følgende:

"Etter vår vurdering av beliggenhet og ellers kjente forhold kan vi ikke se at det er fare for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner. Sametinget har derfor ingen spesielle merknader til planforslaget.

Skulle det likevel under arbeid i marken komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget omgående, jf. lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Vi forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken.

Vi minner om at alle samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda i følge kml. § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være hustuffer, gammetuffer, teltboplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver, offerplasser eller steder det knytter seg sagn til. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6. Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Møre og Romsdal fylkeskommune."

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal skriver i brev av 09.05.2007 følgende:

"Ved denne utbygginga er det særleg desse omsyna som er viktige:

1. *Påverknaden av elva Bøvra og anadrom fisk*
2. *Bortfall av vatn i Myrholtelva*
3. *Verknaden av regulering av Nedre Myrholtvatn*
4. *Verknaden for ferdselsårene i området*

Oppsummeringa i denne saka er enkel: Dei negative konsekvensane av dette prosjektet er så store at dette anlegget ikkje skal byggast.

Stort behov for kommunedelplan for vassdrag og auka kvalitet på naturtypekartlegginga.

Først av alt vil vi peike på at det er bygd ut mykje vasskraft i Surnadal kommune og i nabokommunen Halså, noko som set eit preg på dette området. Når det i rapporten frå Miljøfaglig Utredning AS pkt 6.2 blir sagt noko om tilsvarande naturkvalitetar andre stader i kommunen blir det peika på at det er bygd ut mykje både til vasskraft og til vassverk. Dei trur

det kan vere andre vassdrag som kan ha tilsvarende kvalitetar. Dei meiner Nedre Myrholtvatnet kan ha ein uvanleg stor biologisk produksjon. Når målet er at tap av biologisk mangfald skal stoppast, er det ikkje tilstrekkeleg å tru, så dette må NVE og kommunen ta som eit klart signal på at her må noko grunnleggjande gjerast. Surnadal har rett og slett eit stort behov for å kartlegge dei vassdraga som er att før nye vasskraftprosjekt blir vurdert. Sjølv meir ordinære naturtypar tar til å bli sjeldne i urørt tilstand. Når tap av biologisk mangfald er vedtatt stoppa innan 2010, er det difor på høg tid at kommunen får på plass ei tilfredsstillande delplan for vassdraga sine, og samstundes får oppgradert rapporten om biologisk mangfald særleg knytt til bekkeløfter og naturtypar knytt til vassdrag.

Tidlegare regulantar si plikt

Det at dammen ved vatnet i dag har stor lekkasje og fører til stor skilnad i vasstand blir brukt i søknaden som argument for ny regulering. Dette blir feil. Ein regulant har ansvar for all framtid for at vatnet er tilfredsstillande regulert. Sidan det oftast skjer utvasking i strandsona betyr dette veldig ofte at regulanten må halde ved like eit damanlegg, slik at vassflata kan ligge opp mot høgaste regulerte vasstand. Det er mogleg at nivået kan senkast over tid i takt med attgroing i reguleringssona og at vatnet til ei viss grad kan tilbakeførast til vasstand før regulering.

I det vidare tar vi utgangspunkt i at "0-alternativet" er eit vatn der vasstand blir halde på eit naturleg stabilt nivå, og at tidlegare regulant har ansvar for dette. NVE må syte for at det blir gjort ei vurdering av kva vasstand som for framida skal reknast som normal, og at det blir lagt ein plan for korleis dette skal gjerast, slik at den store sjølvreguleringa som er no kan avsluttast.

Naturvernforbundet meiner at denne problemstillinga må takast på alvor, og at ordningar som finst i samband med masseuttak og no sist blåskjeldyrking i form av avsetningsordningar til opprydding må på plass også ved vasskraftutbygging.

Elva Bøvra/anadrom fisk

Frå KTV-notat nr. 38/2006 s. 68 der NVE av slo bygging av Vassdalen kraftverk viser vi til:

"Bestanden av anadrom fisk i Bøvra er på et utsatt nivå, og etter NVEs mening vil det være svært uheldig å gi tillatelse til tiltak som kan svekke bestanden i hovedvassdraget ytterligere."

Den utbygginga det var tale om er nabovassdraget lenger opp i Bøvra. Omsynet til anadrom fisk er ikkje mindre viktig ved ei eventuell bygging av Myrholtelva kraftverk.

Det går fram av søknaden at vassføringa vil bli endra på ein strekning av Bøvra på ca. 1 km som følgje av at kraftstasjonen blir plassert lenger vest enn utløpet av Myrholtelva. For Bøvra fører det til eit bortfall av vassføring som utgjør opp mot 6 %. Vidare vil regulering av Nedre Myrholtvatnet føre til endra mønster på vassføringa også i Bøvra sidan regulering er flaumdempende. Eventuell masseføring frå Myrholtelva ut i Bøvra vil og endre seg. Dette vil over tid kunne endre botnssubstratet i hovudelva og med det vilkåra for anadrom fisk.

Sjølv om sjølv Myrholtelva har mindre å seie som oppvekstområde for anadrom fisk, vil også mindre endringar kunne ha verknad på sluttresultatet når det blir summert opp samla verknad.

Desse verknadene er aleine grunn nok til at denne utbygginga ikkje kan gjennomførast.

Bortfall av vatn i Myrholtelva vil ved denne utbygginga vere dramatisk for livet i og i tilknytning til elva. Med regulering av Nedre Myrholtvatn vil elva ha maksimum minstevassføring i 361

døgn i tørrår. Sjølv våtår vil det bli slept vatn over minstevassføring i berre 58 døgn. Dette er ei svært hardhendt regulering.

Søknaden har i punkt 2.2.1 siste avsnitt noko om at lågvassføring og minstevassføring ikkje automatisk bør reknast å vere det same. I pkt 2.2.2 er dette gløymt og det blir omsøkt minstevassføring på nivå med alminneleg lågvassføring. Ei slik minstevassføring er under alle omstende heilt uakseptabelt, og fråvere av minstevassføring om vinteren er også heilt uakseptabelt. Lita vassføring vil påverke fossefall i negativ grad. Vi er i tvil om det har noko for seg med oppsett av fossefallkasser med så låg vassføring som det er omsøkt. Under alle omstende bør det likevel setjast opp fossefallkasser på høvelege stader, som i utløpskanalen frå kraftstasjonen (mykje vatn og støy) og i fossen slik det går fram av rapporten om biologisk mangfald. Overvaking av fossefallet er nødvendig for å auke kunnskapen om verknaden av denne typen tiltak.

Påverknad av urørtområde (INON)

Tiltaket vil føre til redusert areal av INON-område. Det er tale om 2,6 km² av kategori 1-3 km og 0,76 km² av kategori 3-5 km². Sidan dette er eit område som i utgangspunktet er over 25 km², er dette eit naturtypeområde rekna som svært viktig. Inngrepet er svært uheldig. Kraftforsyning er ansvarleg for store reduksjonar av INON-areal i dette området frå før, og har brukt opp kvoten sin og vel så det.

Regulering av Nedre Myrholtvatn

Det blir i søknaden pkt. 1.5 hevda at hytteeigarane ser positivt på at vatnet blir regulert. Dette sidan vatnet sjølvregulerar i dag. Naturvernforbundet sine medlemmer ser i alle fall dette på ein annan måte. Med ei regulering på 2 meter vil ulempene med grunt vatn og dårleg is forsette i framtida, med den skilnaden at tilgroinga som har vore dei seinare åra vil bli vaska bort, og reguleringssona vil i stor grad bli vegetasjonslaus og utsett for utvasking.

Når det i rapporten om biologisk mangfald blir sagt at dette vatnet moglegvis er spesielt med omsyn til biologisk produksjon, og at vatnet er grunt, kan det ikkje vere tvil om at livet i vatnet og estetikken kring vatnet blir ganske mykje påverka av regulering.

Varsla køyremønster tilseier at regulering av vatnet vil variere med tilsig og ikkje med behov for estetikk langs vatnet og behov for sikker is osb.

Naturvernforbundet vil motsetje seg regulering av Nedre Myrholtvatn.

Veg

Behovet for veg til damstaden ser ut til å vere knytt til anleggstida. Denne vegen bør fjernast når anleggsarbeidet blir avslutta. Vegen vil delvis gå i same trasé som den merka stien inn til Kristiansund og Nordmøre Turistforening (KNT) si hytte Harbakkhytta og dermed kome i konflikt med friluftslivet, spesielt i anleggstida. Når det i søknaden pkt 1.5 blir sagt at KNT ikkje har innvendingar til prosjektet, ser dette underleg ut. Naturvernforbundet sine stibrukande medlemmer har i alle fall innvendingar til permanent veg, då dette reduserer opplevinga av naturen.

Røyrgate

Nedgraving av røyrgate er som alltid avhengig av korleis arbeidet gjerast. Det er viktig av toppmassar blir lagt til side slik at dei kan leggjast tilbake på toppen og sikre rask gjengroing. Rydding av traseen bør elles ta omsyn til at området blir brukt av kvitryggspett, ved at ein del tre blir lagt igjen for å rotne i terrenget.

Kraftline

Tilknytning til kraftline er planlagt med jordkabel. Anna løysing bør ikkje vere aktuell.

Anna

Det blir i pkt 3.14 sagt at utbygging vil vere eit positivt bidrag til å redusere bruk av fossilt brensel og med det redusert CO₂-utslepp.

Dette er ein laus påstand med ein del manglande faktorar. Det er ikkje levert noko oppgåve over endra lagringsevne av CO₂ knytt til reguleringssona i vatnet, og det er ikkje levert noka oppgåve over CO₂-utslepp knytt til produksjon av materialane som går med til utbyggingsprosessen og sjølv anlegget. All statistikk til no seier at auka tilgang på kraft fører til auka forbruk av kraft. Det fører ikkje til redusert utslepp av CO₂, men i beste fall til ei mindre auke av CO₂ enn det ville ha vore utan utbygging. Å rekne dette som positiv miljøeffekt er i drygaste laget.”

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 17.10.2007 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

”Det vises til oversendte høringsuttalelser fra:

- *Surnadal kommune*
- *Sametinget*
- *Møre og Romsdal fylke*
- *Norges Naturvernforbund*

I det følgende kommenteres den enkelte høringsuttalelse.

Surnadal Kommune

Surnadal kommune støtter søknaden forutsatt at de avbøtende tiltak som er omskrevet i konsesjonssøknaden blir utført. Det er intensjonen, og følgelig har vi ikke merknader til uttalelsene fra Surnadal kommune ut over at vi forutsetter at denne uttalelse vektlegges som de øvrige.

Sametinget

Kommentarene til sametinget er knyttet til eventuelle funn under utgraving. Det samme forhold er omtalt i høringsuttalelsen til Møre og Romsdal fylke, og det vises til dette punkt under.

Møre og Romsdal fylke

- *Automatisk freda kulturminne. Ønsket om å gjennomføre arkeologisk registreringer etterkommes, og vil avtales så snart konsesjon er tildelt. Om ønskelig kan tiltakshaver stille med tilstrekkelig mannskap til å ivareta fylkets HMS-rutiner.*
- *Biologisk mangfold. Den registrerte gråor-almeskogen er avgrenset nedenfor fylkesvegen, og vegen danner skillet mellom bekkekløft og omtalte skog. Det er benyttet kompetente miljøer for å kartlegge og vurdere det biologiske mangfoldet. Dette punktet er forelagt de som vurderte det biologiske mangfoldet, og de hevder at naturverdiene er vurdert tilstrekkelig. Kommentarene til fylkets uttalelse. (Sitat):*

”I dag ville kløfta der Myrholielva renn ha vorte avgrensa og skildra som ei bekkekløft med dei forenklingar dette ville ha ført til. Når det gjeld naturverdiane, så ville likevel ikkje desse ha vorte verken mindre eller større

*enn det som kjem fram i denne rapporten av den grunn. Kva gjeld or-
almeskogen på venstre sida av elva sett oppstrøms, så ligg denne nedom
fylkesvegen og utanfor det området som ville ha vorte avgrensa som
bekkekløft.”*

*Det blir håpløst om ein stadig skal omarbeida rapportane etter kvart som fokus på
naturtypar og metode vert endra. Med snart hundrevis av slike ferdige rapportar, så vil
eg i tilfelle ha arbeid i mange månader berre med oppdatering. Eg meiner at rapporten
gjev svar på dei spørsmåla ein slik rapport skal gje svar på, slik at noko ny
omarbeiding av rapporten er unauddsynt.”*

- *Fisk. Fylket stiller spørsmål ved konsekvensene for Bøvra på strekningen fra
Myrholtelva sitt naturlige samløp med Bøvra og ned til planlagt stasjon. Det er i
konsesjonssøknaden redegjort for det vannvolum Myrholtelva representerer i forhold til
Bøvras totale vannføring. Fylket refererer til NVEs vedtak i søknad om utbygging av
Vassdalen kraftverk, og er sterkt tvilende til at en ut fra føre var prinsippet skal åpne
for mer bortfall av vann i Bøvra. Til dette er å bemerke at en ved å ta vannet fra
Myrholtelva ikke ødelegger oppvekstmiljø, fordi den ikke har slike kvaliteter for
anadrom fisk. Referansen til vedtaket for Vassdalen er dermed ikke relevant for
Myrholtelva, fordi Vassdalen kraftverk planla utbygging på en strekning på ca. 1.000
meter i Seterelva/Torsetelva som er oppvekstmiljø for anadrom fisk. Den eventuelle
konsekvens Myrholtutbygginga får på anadrom fisk er at en strekning på ca. 1.000
meter av Bøvra får en reduksjon i vannføring på ca. 6 % målt som middelvannføring.
Avrenningsmønsteret i Myrholtelva er neppe vesentlig forskjellig fra
avrenningsmønsteret i Bøvra, slik at Myrholtelvas andel av vannføringen i Bøvra er
overrepresentert nedstrøms naturlig samløp Myrholtelva/Bøvra. I NINA rapport 267
"Laks- og sjørretbestanden i regulerte Bævre, Møre og Romsdal" sies det på side 13
at "Vannføringen i vassdraget ovenfor kraftverket (Svorka kraftverk) vil i visse år
komme ned mot 1 m³/s i vintermånedene og i juli-august". I følge de avrenningsdata vi
har fått utarbeidet for Myrholtelva er minimumsverdier for månedsavrenning de samme
måneder 10 l/s for vinter og 60 l/s for juli-august. Altså er den trolig i størrelsesorden <
6 %. I samme rapport er det redegjort for et prøvefiske (side 18) hvor det på den
strekningen av Bøvra vi her snakker om ble anslått en vannføring på 50 l/s. Dette betyr
en avrenning pr km² på 0,6 l/s på hele nedbørsområdet. Myrholtelva ville trolig bidra
med ca. 2,8 l/s i denne situasjon. I slike situasjoner vil det ikke være driftsvannføring i
Myrholten kraftstasjon, og et mistevannføringskrav vil dekke opp Myrholtelva sitt
bidrag i Bøvra.*
 - *INON. Det er ikke tvil om at tiltaket vil påvirke dagens INON-grense. Selv om
regulering begrenses til mindre enn 1 meter og veien opp til inntaket får gro igjen med
stedegen vegetasjon, vil uttaket av vann i Myrholtelva føre til reduksjon av INON-
områdene. For å redusere konsekvensene på INON-grensene er vi åpne for å redusere
reguleringen av Nedre Myrholtvatn til under 1 meter, og at normalvannstand fastsettes
i samråd med NVE i forbindelse med detaljplaner for prosjektet. Denne endring vises i
kartutsnittet fra konsesjonssøknaden nedenfor:*
- (-....-)
- *Friluftsliv. Det hevdes at rørgata nedover lia kan være med å redusere
opplevingsverdien for turgåere. I hvilken grad opplevelseverdien ved å gå langs dagens
traktorveg er det delte meninger om. De som er forlagt planene og som er brukere av*

området har ikke hatt innvendinger mot planene, verken når det gjelder fremføring av rørgate eller regulering av Nedre Myrholtvatn. Etter gjengroing av rørgate vil ikke denne skille seg særlig ut fra naturbildet for øvrig. Slik vi tolker fylket er det opplevelsverdien under kote 320 det er snakk om. I dette partiet følger stien traktorvegen, og rørgata vil ved ferdigstilling og gjengroing ikke skille seg ut fra de eksisterende skjæringer og fyllinger. Isforholdene i Nedre Myrholtvatn vil med foreslåtte tilpasning av regulering ($< 1\text{m}$) ikke kunne bli vesentlig forskjellig fra i dag, i det vannet selvregulerer.

Norges naturvernforbund.

- Elva Bøvra/anadrom fisk. Av momenter ut over det Møre og Romsdal fylke har kommet med, og som er omtalt ovenfor, tar Naturvernforbundet opp eventuell masseføring fra Myrholtelva og endringer i den forbindelse. Fenomenet omtales som "eventuell masseføring", og slik sett kan dette være av en teoretisk og generell interesse, men i Myrholtelva er det vanskelig å se for seg at den skal ha betydning i substratsammensetningen i Bøvra. Til det er elveleiet i Myrholtelva for utvasket og grovt.
- Påverknad av urørområder (INON). Som under Møre og Romsdal fylke.
- Regulering av Nedre Myrholtvatn. Som under Møre og Romsdal fylke.
- Veg. Det hevdes at rørgate vil gå i samme trasé som turstien inn til Harbakkhytta. Turstien går lengre opp i terrenget enn rørgata. Rørgata vil i store deler ikke være synlig fra turstien ovenfor tregrensa. Når det gjelder turveien opp lia, så er det et definisjonsspørsmål hvorvidt det er tursti eller skogsveg, og det er i dette partiet sammenfall mellom tursti og rørgate vil bli av noe omfang.

Oppsummering.

Det er to forhold ved tiltaket som er omstridt i forhold til høringsuttalelsene:

- Reduksjon av INON. Dette er et faktisk forhold når det gjelder avstander og definisjoner. Ved å tilpasse prosjektet slik at regulering blir < 1 meter ut fra en normalvannstand som fastsettes vil påvirkningen av INON-grenser reduseres betraktelig.
- Påvirkning av forhold til anadrom fisk i Bøvra. Det anses som små konflikter knyttet til selve Myrholtelva, men tvil om hvorvidt forholdene i Bøvra påvirkes mye ved gjennomføring av tiltaket. Det er trolig i perioder med lav vannføring som er kritisk for Bøvra, og følgelig i situasjoner med liten eller ingen driftsvannføring i Myrholten kraftverk. Konsekvensene ved å stoppe kraftverket i slike perioder er trolig relativt små, og det er å håpe at det kan finnes en måte å regulere dette på i samråd med NVE.

Dersom NVE i vurdering av konsesjonssøknaden finner summen av belastningene for store, vil det fra utbyggers side være akseptabelt å gjennomføre utbyggingen med mindre regulering ($< 1\text{m}$) av Nedre Myrholtvatn. Dette fører til en forringelse av prosjektets økonomi, men på den andre side vil ikke reguleringen påvirke INON-grensene. Veien inn til inntaket er i konsesjonssøknaden beskrevet som enkel traktorveg/slepe. Avslutning av rørgate må avstemmes mot definisjonen av hva som betraktes som tyngre teknisk inngrep, og legges utenfor denne definisjon.

I situasjoner med kritisk lav vannføring i Bøvra vil det også være for lav driftsvannføring for Myrholten kraftverk slik at det vil gå minstevannføring/naturlig vannføring i Myrholtelva. Med en kontrollert regulering av Nedre Myrholtvatn vil det være mulig å husholdere med en minstevannføring (større enn naturlig vannføring) fra Myrholtelva i akutte og korte perioder uten at det kan gå ut over det som er elvas naturlige bidrag til Bøvra generelt.

Med disse justeringer (konsesjonskrav) bør tilpasningene i tiltaket være tilstrekkelige til at konsesjon kan gis."

Tilleggsopplysninger

Hydroplan har i brev av 29.11.2007 gitt følgende tilleggskommentarer:

"I forbindelse med befaringen på Myrholten i Beverdal i Surnadal kommune, fremkom følgende punkter NVE ønsket avklart:

- *Avklaring og formalisering av nettilknytning*
- *Stasjonsplassering*
- *Minstevannføring*
- *Beregnet produksjon med slukeevne på 150 % av middelvannføring*

Nettilknytning.

Det vises til vedlagte brev fra Svorka som er områdekonsesjonær. Saken betraktes som avklart.

Stasjonsplassering.

Under befaringen fremkom det et forslag for stasjonsplassering som er bedre enn den som er inntegnet på kart vedlagt konsesjonssøknaden. Denne er lagt inn i vedlagte kart, og vil inngå i de videre planer for tiltaket.

I kartutsnittet nedenfor er alternativet skissert i rødt, og avløpskanal i sort.

(... ..)

Minstevannføring.

Minstevannføring i konsesjonssøknaden er lagt inn med 18 l/s for perioden 15. mai til 15. august, og om fritak for krav om minstevannføring i perioden 15. august til 15. mai. Dette opplever vi å være i tråd med det som anbefales i rapporten for biologisk mangfold, og er alminnelig lavvannføring. Når det gjelder minstevannføring sier rapporten. Sitat:

"Vi tilrår minstevassføring pga. at mange insektslarver har leveområdet sitt blant stein og grus i slike elver. Det bør også takast omsyn til nasjonalfuglen vår, fossefall, når ein skal vurdera avbøtande tiltak ved ei eventuell utbygging. Særleg i hekketida til denne fuglen er det viktig med ei minstevassføring i vassdraget. Dette vil sikra at larver av ymse flugeartar m.m. vil overleva, samtidig som det vil sikra at fossefallet har mat også etter at hekketida er unnagjort. I alle fall om sommaren bør ikkje minstevassføringa samla koma særleg under det som er rekna som alminneleg lågvassføring. Vatnet bør ikkje tappast for mykje ned om vinteren, da dette vil kunne skada både botnvegetasjonen og faunaen i vatnet. Forstyrre miljø (vegar, grøfter og liknande) må ikkje såast til med framandt plantemateriale."

NVE ønsker produksjonsberegningene gjennomført med 5-persentil for vassdraget som av NVE er beregnet til 3 liter/sekund/km² for vinter (1/10 - 30/4) og 13 liter/sekund/km² for sommer (1/5

- 30/9). For nedbørsområdet utgjør dette 13,8 liter/sekund i vinterhalvåret og 59,8 liter/sekund for sommerhalvåret.

Konsekvensen på produksjon ved å gå fra minstevannføring som forutsatt i konsesjonssøknaden og opp til 5-persentil er en reduksjon på ca. 12 % (fra 4,2 GWh til 3,7 GWh). Dette vil med kostnadstallene i konsesjonssøknaden utgjøre ca. 0,40 kr/kWh i utbyggingskostnad.

I vurderingene av minstevannføring må en heller ikke glemme at restnedbørsområdet (mellom inntaket og stasjonen) er på ca. 1 km², og i all vesentlighet kommer inn i Myrholtelva fra Neverdalen på kote ca. 350 før elva går ut over lia. Benyttes samme avrenningsdata som for nedbørsområdet til Nedre Myrholtvatn gir dette en middelavrenning på 55 l/s og en alminnelig lavvannføring på 4 liter/sekund.

Slukeevne på 150 % av middelvannføring

Reduksjon av slukeevne fra 200 % av middelavrenning til 150 % gir en beregnet reduksjon i produksjon på ca. 5 % (fra 4,2 GWh til 4,0 GWh). Reduksjon av turbineffekt blir fra 1.275 kW til 998 kW. Noe av bortfallet av effekt kompenseres med økning i antall fulldriftstimer.

Oppsummering

Tidligere i prosessen er det fra utbyggers side åpnet for reduksjon av regulering av vannet for å minimere påvirkningen på INON-grensene. Prosjektet er relativt kostbart å bygge ut, og dersom det i tillegg til reduksjon av magasin også blir et pålegg om minstevannføring på nivå med 5-persentil og reduksjon av slukeevne blir prosjektet veldig marginalisert.

Vi har også litt vanskelig for å se effekten av reduksjonen av slukeevne så lenge en regulerer.

Etter vår oppfatning imøtegås de mest vesentlige ankepunkter i høringene ved at reguleringen av Nedre Myrholtvatn reduseres og en oppnår en reduksjon konsekvensene på INON. Vi ber derfor om at konsesjon tildeles med en redusert regulering og endret stasjonsplassering ihht ovenfor."

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Søker er Myrholten Kraft AS, et selskap under stiftelse. Selskapet består av fallrettighetseiere og selskapet Hydroplan AS. Myrholten Kraft AS har inngått avtale om leie av fallrettigheter fra de grunneierne som har grunn- og fallrettigheter på elvestrekningen som berøres av utbyggingen og til areal som blir berørt ved regulering av Nedre Myrholtvatnet.

Om søknaden

Det er søkt om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge Myrholten kraftverk i Myrholtelva, en sideelv til Bøvra i Surnadal kommune og regulering av Nedre Myrholtvatnet med inntil 2 m i form av 1 m heving og 1 m senking av vannstanden.

Kraftverket er planlagt med en effekt på 1,3 MW og en beregnet årlig produksjon på 0,9 GWh i perioden 01.10 – 30.04 og 3,3 GWh i perioden 01.05 – 30.09, til sammen 4,2 GWh. Inntaket til kraftverket planlegges på kote 402. Fallhøyden som skal utnyttes er 328 m.

Det foreslås slipp av minstevannføring på 18 l/s i tiden 15. mai til 15. september og fritak fra minstevannføringspålegg resten av året.

I kommentaren til høringsuttalelsene er det åpnet for at reguleringen av Nedre Myrholtvatnet reduseres til 1 m. Dette for å redusere konsekvensene for inngrepsfrie områder noe.

Beskrivelse av området

Det planlagte prosjektet ligger i Myrholtelva, en sideelv til Bøvra i Surnadal kommune, Møre og Romsdal. Bøvra har utløp i Bøverfjorden. Bøvra kalles også Bævra.

Myrholtelva har ved inntaket et nedbørfelt på 4,6 km². Det ligger to større vann i nedbørfeltet, Nedre Myrholtvatnet (402 moh.) og Øvre Myrholtvatnet (503 moh.). Fra den planlagte inntaksdammen i Nedre Myrholtvatnet renner Myrholtelva i sørlig retning. Det er få sidebekker, og den eneste av litt størrelse er bekken som kommer fra Neverdalen. Det er flere fjelltopper med høyde mellom 500 og 800 m i nedbørfeltet. I utbyggingsområdet er Myrholtelva for det meste raskt strømmende. I midtre og nedre del er det flere mindre fossefall som ved høy vannføring gir grunnlag for en liten fosserøysone. På store deler av strekningen renner Myrholtelva i juv.

Berggrunnen i området består i hovedsak av grunnfjellsbergarter med gneis. Dette gir i utgangspunktet bare grunnlag for en nøysom og fattig flora. Plantelivet i lia mellom eksisterende skogsvei og Myrholtelva tyder likevel på at det flekkvis er noe rikere berggrunn.

Utbyggingsområdet ligger i indre del av Nordmøre, men er kjent for å ha relativt mye nedbør, særlig om vinteren. Området ligger i hovedsak i sørboreal til nordboreal vegetasjonssone. Området er plassert i klart oseanisk seksjon.

Nedre Myrholtvatnet er beskrevet som svært næringsfattig, men med en stedvis ganske rik vegetasjon. Vatnet har en brukbar bestand av ørret.

I bakkene nedover fra vatnet der rørgaten planlegges er det mest fattigmyr. Langs Myrholtelva er naturskog dominerende, for det meste blandingsskog. Det er plantet noe gran på de to gårdsbrukene. Området ved hovedelva, Bøvra, er stedvis preget av rik flommarksskog av gråor og alm.

Det ble registrert flere rødlistearter i de to artsgruppene vedboende sopp og fugl i influensområdet. Alm, som er oppført som nær truet i den nasjonale rødlista, er påvist i området.

Myrholtelva har en kort laks- og sjørrettførende strekning. I og med at utløpet fra kraftstasjonen ikke føres tilbake til Myrholtelva, men ut i hovedelva Bøvra, ca. 1 km nedstrøms samløpet med Myrholtelva, vil også laks- og sjørrettførende strekning i Bøvra bli berørt.

Området er brukt som turområde, og Kristiansund og Nordmøre Turistforening har en merket tursti i området. Stien er en del av turistforeningens Fjorderute. Turstien går i dag langs eksisterende traktorvei opp lia til ca. kote 320. Stien går så parallelt med Myrholtelva opp til og videre langs Nedre Myrholtvatn. Videre går ruten opp til Hardbakkhytta.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Det er skogsdrift i området, og det er anlagt en skogsvei opp til ca. kote 320. Fra enden av denne går det en merket turløype innover Myrholtalen på vestsiden av elva.

Det går en 22 kV kraftlinje nær planlagte kraftstasjon.

Nedre Myrholtvatnet har vært regulert i forbindelse med sagbruk og kraftverk. Det er bare rester av den gamle tredammen igjen, men det er fortsatt en tydelig sone rundt vatnet som angir tidligere oppdemningsnivå av vatnet.

Det ligger noen få hytter ved Nedre Myrholtvatnet.

Bøvra, som Myrholtelva renner ut i, er berørt av kraftutbygging ved at ca. 43 % av nedbørfeltet, målt ved samløp Svorka/Bøvra, er ført over til Svorka kraftstasjon.

Teknisk plan

Reguleringer

Nedre Myrholtvatnet planlegges regulert med to meter i form av en meter senking og en meter heving av vannstanden. NVE oppfatter søknaden slik at oppdemmingen planlegges med 1 m over det som var tidligere oppdemt nivå da tredammen var intakt. Magasinvolument er anslått til ca. 150 000 m³.

Da forholdet til INON-områder er et sentralt tema i denne saken har søker i etterkant åpnet for at konsesjonen kan tildeles med en regulering av Nedre Myrholtvatnet begrenset til 1 m. Dette vil redusere konsekvensene for inngrepsfrie områder noe i og med at reguleringer opp til 1 m ikke regnes som et tyngre teknisk inngrep.

Inntak

Inntaket i Myrholtelva planlegges på kote 402. Den gamle dammen skal påbygges en meter og forsterkes i en lengde på ca. 50 meter. En seksjon i dammen planlegges i betong som skal inneholde overløp og arrangement for slipp av minstevannføring, samt tappeluke. Selve inntaket med rist og konus planlegges i betong og lagt i selve vannet på et nivå ca. 2 m under LRV. Det planlegges et lite hus på ca. 6 m², 50 meter nedenfor dammen som bl.a. skal romme trafo og innretninger for damkontroll.

Rørgate

Rørgaten får en total lengde på ca. 2,2 km. Røret skal graves ned i hele sin lengde. Fra inntaksdammen på kote 402 og ned til kote ca. 375 vil rørgaten gå på vestsiden av elven. Rørgroften skal tilbakefylles og avsluttes som enkel traktorvei/slepe. Fra kote ca. 375 vil rørgaten dreie mot vest og møte eksisterende traktorvei på kote 300 og følge denne ned til kote 150. Herfra vil rørgaten gå rett ut lia, krysse fylkesveien og ende opp ved planlagt kraftstasjon på kote 74. Det vil bli brukt PE-rør i øvre del og duktile stålrør i nedre del. Dimensjonen på røret blir 500 mm.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen planlegges bygd mellom fylkesveien og elven på kote 74, ca. 1 km nedenfor samløpet mellom Myrholtelva og Bøvra. Bygningen planlegges oppført i betong med trekledning og blir ca. 60 m² stort. I tillegg til dette er det behov for areal til parkering og snuplass. Til sammen vil dette beslaglegge et areal på ca. 500 m².

Kraftstasjonen er planlagt med en installert effekt på 1,3 MW, og en maksimal slukeevne på 0,5 m³/s. Til sammenligning er middelvannføringen på 0,25 m³/s. Minste slukeevne er oppgitt til 0,05 m³/s.

Søker ble i ettertid bedt om å vurdere hvilke konsekvenser redusert slukeevne i kraftverket vil få for produksjonen. Søker har beregnet at en reduksjon av slukeevne fra 200 % av middelavrenning til 150 % gir en reduksjon i produksjon på ca 5 % (fra 4,2 GWh til 4,0 GWh). Reduksjon av turbineffekt blir fra 1,3 MW til ca. 1 MW. Noe av bortfallet av effekt vil bli kompensert med økning i antall fulldriftstimer.

Kraftstasjonen er i søknaden plassert på et område som er flomutsatt, og søker har derfor i ettertid foretatt en mindre justering av plasseringen for å redusere faren for flomskader i stasjonen.

Elektriske anlegg

Tilknytningspunkt for høyspentkabel er ca. 20 meter fra planlagt kraftstasjon. Fra stasjonen til høyspentnettet skal det legges jordkabel. Svorka Energi AS har i brev av 26.11.2007 uttalt at de er villig til å ta på seg driftansvaret for høyspentanlegg.

Veier

Det planlegges en ny veistrekning fra fylkesveien til kraftstasjonen.

Det planlegges en anleggsvei på ca. 1500 m langs rørgaten fra kote 300 til inntaket. Veien planlegges å bli permanent etter anleggsfasen og vil få standard som en enkel traktorvei/slepe uten slitelag. Den skal avsluttes med stedegne masser.

Massetak og deponi

Masser for omfylling av rør planlegges hentet i eksisterende massetak som ligger på østsiden av fylkesveien der den krysses av Myrholtelva.

Overskuddsmasser vil i størst mulig grad benyttes i avslutningen av rørtraseen og på vei langs rørgaten.

Alternativer

Søker har vurdert to alternativ til omsøkte prosjekt. Det ene alternativet tilsvarer det omsøkte prosjektet, men uten regulering av Nedre Myrholtvatnet. Data for dette alternativet er gjengitt i tabell 2.1 foran i dette notatet. Dette alternativet vil gi en produksjon på ca. 4,0 GWh/år, og en kostnad på 12,1 mill. kr, dvs. 3,03 kr/kWh.

Det har i tillegg vært vurdert et alternativ hvor kraftstasjonen er plassert på ca. kote 82, der Myrholtelva renner ut i Bøvra. Rørtraseen blir ca. 300 m kortere, og produksjonen blir ca. 4,1 GWh/år, hvilket er marginalt mindre enn omsøkt. Grunnet vanskelig terreng for fremføring av rørgate blir imidlertid kostnadene betydelig høyere, ca. 16,4 mill. kr., dvs. en utbyggingskostnad på 4,-/kWh.

Søker skriver at beregningene av kostnadene for de forskjellige alternativene viser at det bare er det omsøkte alternativet, ev. med reguleringshøyde begrenset til 1 m, som er økonomisk forsvarlig, og de andre alternativene anses derfor ikke som aktuelle.

Hydrologiske virkninger

Nedbørfeltet ved inntaket på kote 402 er av søker oppgitt til 4,6 km². Vannføringen i Myrholtelva preges av stor vannføringen i perioden mai – juli, avtagende utover ettersommeren og høsten, og lave vannføringer i vinterhalvåret.

Årlig middelvannføring ved inntaket er beregnet til 0,25 m³/s. Maksimal slukeevne for kraftverket er 0,5 m³/s, hvilket utgjør 200 % av middelvannføringen. Minste slukeevne er oppgitt til 0,05 m³/s.

NVE har beregnet alminnelig lavvannføring til 4,0 l/s km². Dette gir en alminnelig lavvannføring ved inntaket på 18 l/s. 5-persentilverdien for sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis ca. 60 l/s og ca. 14 l/s. Vi ser av dette at alminnelig lavvannføring ligger relativt nært opp til en 5-persentil vinterverdi.

Nedre Myrholtvatnet planlegges regulert med to meter i form av en meter senking og en meter heving av vannstanden. Dette gir en reguleringsone rundt hele vannet. Vi vil her bemerke at søker har lagt til grunn at en regulering på 2 m gir et magasinivolum på 150 000 m³, og at med middelvannføring på

0,25 m³/s så blir magasinprosenten på 1 %. Ut fra disse dataene over volum og tilsig vil rett verdi være nærmere 2 %, mens 1 m regulering vil gi omtrent 1 % magasinivolum.

Søker har videre beregnet fyllingsgraden i magasinet slik med 2 m regulering:

- - 1,0 m – - 0,5 m i 16 dager
- - 0,5 m - 0,2 m i 4 dager
- +/- 0,2 m i 276 dager
- + 0,2 m - + 0,5 dager i 12 dager
- + 0,5 m - + 1,0 m i 57 dager

Som det fremgår vil vannstanden i det meste av året ligge rundt det som er naturlig vannstand i dag, dvs. at det vil være en reguleringssone på ca. 1 m som fungerer som buffer. Det er bare et fåtall dager at vannstanden vil ligge mer enn 1,5 m under HRV. 1m regulering vil redusere disse variasjonene.

Med en slukeevne på 200 % og 1 m regulering, slik som det er åpnet for i kommentar til høringsuttalelsene, vil kraftverket kunne utnytte ca. 78 % av tilgjengelig vannmengde gjennom året, resten blir flomtap. Eventuell pålagt minstevannføring er ikke medregnet og må trekkes fra. 2 m regulering vil gi noe større utnyttelse av total vannmengde, ca. 80 %.

Varighetskurven for vannføring over året viser at i ca. 17 % av året eller ca. 62 dager vil vannføringen i vassdraget være større enn slukeevnen i kraftverket, dvs. at det er overløp over dammen i Nedre Myrholtvatnet. Regulering av Nedre Myrholtvatnet vil redusere dette tallet noe. Grunnet magasin vil det ikke være perioder med vanntap som følge av tilsig lavere enn minste slukeevne da slikt tilsig vil kunne magasineres.

Når det ikke er overløp vil det i resten av året vil det være ev. pålagt minstevannføring og naturlig tilsig fra restfeltet som preger vannføringen i Myrholtelva. Det alt vesentlige av dette vil komme i perioden mai til juli, men det vil også ellers i året, særlig om ettersommeren og høsten være tilfelle med mye nedbør, eventuelt i kombinasjon med snøsmelting, som gir høy vannføring. Restfeltet er på ca. 1 km², og antas å ha en middelvannføring på 55 l/s. Det meste av dette kommer inn fra Neverdalen på ca. kote 350. Alminnelig lavvannføring fra restfeltet er beregnet til ca. 4 l/s ved samløpet med Bøvra.

En utbygging som planlagt, med regulering av Nedre Myrholtvatnet og overføring av vann til en kraftstasjon ved Bøvra, vil påvirke vannføringen i 1 km av selve hovedelva. Søker har beregnet at reduksjonen i middelvannføringen blir 6 % på den strekningen i Bøvra som blir påvirket.

Produksjon og kostnader

Årsproduksjonen i kraftverket er beregnet til 4,2 GWh fordelt på 3,3 GWh om sommeren og 0,9 GWh om vinteren. Kostnadene er beregnet til 12,3 mill kr noe som gir en utbyggingskostnad på 2,93 kr/kWh.

Søker har ikke oppgitt hvilket prisnivå kostnadsoverslaget refereres til, men det er antakelig 2006 eller 2007-nivå. Ved antakelse om at det er 2006-nivå, og med indeksregulering til 2007-nivå for å sammenligne med NVEs kostnadsoverslag, så har NVE kommet til et overslag som ligger 17 % høyere enn søker. Hovedforskjellen i kostnadsoverslaget er på maskin- og elektromekanisk utrustning i kraftstasjon. Prisen for slikt utstyr kan variere mye avhengig av bl.a. kvalitet og produsentland. NVEs kostnadskurver gjenspeiler et normalt kostnadsnivå.

Søker har ikke oppgitt spesifikt hvordan produksjonen er beregnet. NVE har kontrollert produksjonsberegningene ved hjelp av simuleringsprogrammet nMAG2004 og har kommet fram til tilnærmet samme resultat som søker. Det er simulert over perioden 1970-99 basert på døgnverdier og tilsigsserie 112.8 Rinna.

I forhold til ressursutnyttelsen til omsøkt prosjekt har NVE ingen innvendinger.

I tråd med energiloven er det utbyggers eget ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten.

Arealbruk og eiendomsforhold

Arealene for kraftstasjon, rørgate og inntak ligger i LNF-område. Området fra stasjonen og opp til kote ca. 365 er skogsmark i bruk, og fra kote 365 og inn til inntaket er det myr. Arealene langs rørgate blir i noen grad brukt til beite.

Det er to grunn- og fallrettighetseiere i prosjektet. Disse grunneierne har rettighetene i Nedre Myrholtvatnet og eier grunnen som skal disponeres til rørgate, veier, massetak og kraftstasjon.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Arealene for kraftstasjon, rørgate og inntak er i kommuneplanens arealdel avsatt til LNF område.

Samlet plan (SP)

Prosjektet er ikke tidligere behandlet i Samlet Plan og er under gjeldende grenser for behandling i Samlet Plan.

Verneplan for vassdrag

Verken Myrholtelva eller hovedelva Bøvra er varig vernet.

Inngrepsfrie områder

Nedre Myrholtvatnet ligger i sin helhet innenfor inngrepsfritt område sone 2 (1 – 3 km fra inngrep). Grensen går omtrent ved utløpet av vatnet. Den planlagte reguleringen med 2 m er å regne som et tyngre teknisk inngrep og vil føre til at inngrepsfritt område sone 2 blir redusert med 2,6 km. I tillegg vil et inngrepsfritt område i sone 1 (3 – 5 km fra inngrep) nærmest forsvinne og endre status til inngrepsfritt område sone 2.

Med regulering av Nedre Myrholtvatnet begrenset til 1 m vil reduksjonen bli mindre som følge av at reguleringer mindre enn 1 m ikke regnes som tyngre tekniske inngrep som påvirker INON-områder. Fraføring av vann fra Myrholtelva vil fortsatt regnes som tyngre teknisk inngrep slik at selv om rørgaten graves ned og revegeteres og veien fjernes i ettertid vil området som påvirkes regnes fra utløpet av Nedre Myrholtvatnet.

Nasjonale laksevassdrag

Bøvravassdraget er ikke nasjonalt laksevassdrag.

Andre verneområder

Det er ingen vernede eller planlagt vernede områder i nedbørfeltet til Myrholtelva.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden har vært kunngjort og sendt på høring til Surnadal kommune, Møre og Romsdal fylke, andre statlige forvaltningsorgan og interesseorganisasjoner. NVE har befart området sammen med søker. Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentarer. Nedenfor følger en kort oppsummering av hovedpunktene i uttalelsene:

Surnadal kommune støtter søknaden fra Myrholten Kraft AS om bygging av kraftverk i Myrholtelva. Kommunen viser til at tiltaket får relativt små konsekvenser for biologisk mangfold. En forutsetning er at de avbøtende tiltakene som fremgår av søknaden blir gjennomført. Kommunen dispenserer samtidig fra kommuneplanens arealdel for etablering av kraftverket.

Møre og Romsdal fylke er i sterk tvil om tiltaket slik det er omsøkt skal få konsesjon. Fylket vektlegger særlig forholdet til fisk og inngrepsfrie områder. Fylket mener at det uansett må stilles krav om minstevannføring hele året som ivaretar hensynet til vannlevende insekter, fisk og fugl.

Fylket har ikke vesentlige merknader til rapporten om biologisk mangfold, men savner en fokusering på naturtypen elv/bekkekløft. Myrholtelva anses å ha liten betydning som oppvekstområde for laks og sjørret. Den strekningen av Bøvra som blir berørt er derimot godt egnet som oppvekstområde for laksunger og det anses som uheldig at denne strekningen får ytterligere redusert vannføring.

Møre og Romsdal fylke skriver videre at Fylkestinget gjennom Fylkesdelplan for inngrepsfrie naturområde har pekt ut noen inngrepsfrie områder som ut fra regionale og nasjonale hensyn bør prioriteres særlig når det gjelder skjerming mot inngrep. Fjellområdet mellom Halså og Surnadal (nord for Bøverdalen) er ett av disse områdene. Tiltaket vil redusere arealene av inngrepsfritt område, både i sone 2 og sone 1. Fylket mener at dette må veie tungt når NVE skal avgjøre spørsmålet om konsesjon.

Møre og Romsdal fylke skriver at Myrholten er tilkomsten til et regionalt friluftsområde hvor KNTs rutenett "Fjordruta" inngår. Regulering av Nedre Myrholtvatnet kan være med på redusere opplevelsesverdien for turgåere i området og kan føre til usikker is.

Fylket påpeker at det fra før av er mange inngrep i Bøvravassdraget i form av flere kraftutbygginger og sikringsanlegg, og de ber derfor NVE om å vurdere de samlede konsekvensene når nye søknader skal vurderes.

Fylket uttaler videre at det finnes lite kunnskap om automatisk fredete kulturminner i området og at det derfor er nødvendig med en arkeologisk undersøkelse.

Sametinget har ingen spesielle merknader til søknaden.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal er av den oppfatning at de negative konsekvensene ved regulering av Nedre Myrholtvatnet er betydelige når det gjelder virkninger for biologisk mangfold, for biologisk produksjon i Nedre Myrholtvatnet, for omkringliggende landskap og ved at reguleringen kan gi svekkede isforhold. Forbundet mener at redusert vannføring i både Myrholtelva og berørt del av Bøvra kan få konsekvenser for bestandene av laks og sjørret. Inngrepet er videre etter deres syn svært uheldig når det gjelder inngrepsfrie områder. Forbundet ber derfor om at det ikke gis konsesjon til dette kraftverket.

Dersom NVE likevel velger å gi konsesjon til kraftverket mener Forbundet at foreslått minstevannføring er for lav, og at det også må settes krav om minstevannføring om vinteren dersom det likevel gis konsesjon. De har også enkelte kommentarer knyttet til landskapsmessige forhold og hensyn til hvitryggspett som må ivaretas ved en ev. konsesjon.

Naturvernforbundet mener forøvrig at eieren av dammen i Nedre Myrholtvatnet har ansvaret for å holde denne i stand slik at vannstanden stabiliseres.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulempes

Nedenfor er det gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og ulempene/skadene ved det planlagte tiltaket:

Fordeler

- En utbygging som planlagt vil etter søkers beregning gi ca. 4,2 GWh i ny årlig strømprduksjon i en region med behov for økt krafttilgang.
- Tiltaket vil bidra til å styrke næringsgrunnlaget for tiltakshaverne.
- Tiltaket kan bidra til å opprettholde lokal bosetting og verdiskaping.

Ulemper

- Tiltaket medfører fysiske inngrep i til dels sårbart og vanskelig terreng.
- Tiltaket som omsøkt reduserer INON-område med 2,6 km² i sone 2 (1 – 3 km fra tyngre tekniske inngrep) og 0,8 km² i sone 1 (3 – 5 km fra tyngre tekniske inngrep).
- Tiltaket medfører redusert vannføring i hele Myrholtelva og på en strekning i Bøvra, noe som er negativt for vanntilknyttet plante- og dyreliv.
- Tiltaket kan være negativt for bruken av området i friluftssammenheng.

NVEs vurdering

Myrholten Kraft AS har søkt om tillatelse til å bygge kraftverk i Myrholtelva.

Surnadal kommune støtter søknaden fra Myrholten Kraft AS under forutsetning av at foreslåtte avbøtende tiltak fra selskapet gjennomføres. Møre og Romsdal fylke stiller seg sterkt tvilende til om det skal gis konsesjon til omsøkte prosjekt. De stiller uansett krav om helårlig minstevannføring dersom det gis konsesjon. Naturvernforbundet i Møre og Romsdal mener at de negative konsekvensene av prosjektet er så store at det ikke må gis konsesjon. Sametinget har ikke merknader til søknaden.

Hydrologi

På strekningen mellom planlagt inntak i Nedre Myrholtvatnet og samløpet med Bøvra vil Myrholtelva få sterkt redusert vannføring i store deler av året. Minstevannføring og/eller naturlig tilsig fra restfeltet vil i hovedsak utgjøre vannføringen i Myrholtelva. Det er bare i perioden mai til juli at det kan påregnes jevnlig overløp.

I søknaden foreslås det å slippe en minstevannføring på 18 l/s i perioden 15. mai til 15. august. Resten av året skal det ikke slippes minstevannføring. Disse verdiene (18 l/s og 0 l/s) ligger under de oppgitte 5-persentilverdiene for sommer- (01. mai – 30. september) og vintervannføring (01. oktober – 30. april) som av NVE er beregnet til å ligge på henholdsvis ca. 60 l/s og 14 l/s. Den omsøkte

minstevannføringen om sommeren tilsvarer alminnelig lavvannføring og representerer tilnærmet en 5-persentil vintervannføring.

Vannføringen over en strekning på ca. 12 km i Bøvra er allerede kraftig redusert i det ca. 40 km² av nedbørfeltet er ført over til Svorka kraftverk. Totalt felt, målt ved samløpet, utgjør ca. 111,5 km², dvs. at fratrullet feltet som utnyttes i Svorka kraftverk utgjør Bøvrass felt ved samløp med Myrholtelva ca. 71,5 km². En utnyttelse av Myrholtelvas nedbørfelt på 4,6 km² fører til at en strekning på ca. 1 km i Bøvra nedstrøms samløp med Myrholtelva får redusert vannføring hele året. Gitt samme spesifikke tilsig gir dette en reduksjon på drøyt. 6 % i vannføring på denne strekningen.

Strekningen nedenfor utløpet av stasjonen vil også kunne bli noe påvirket i perioder da magasinet fylles opp og når kraftverket kjører med høyere vannføring gjennom utnyttelse av magasinet enn hva naturlig vannføring ellers ville gitt. Dette vil likevel være av mindre betydning sammenlignet med den varige fraføringen på den ca. 1 km lange strekningen ovenfor utløpet av stasjonen.

Landskap, friluftsliv og Inngrepsfrie områder (INON),

Landskap

Det vil bli en reguleringsone i Nedre Myrholtvatnet. Det er antydninger til en slik sone der i dag, men med en større og mer aktivt regulering vil sonen bli mer fremtredende. Ikke minst vil dette gjelde dersom det blir gitt tillatelse til 2 m regulering. NVE tar det for gitt at den foreslåtte reduksjonen i reguleringshøyde innebærer at det ikke blir noen oppdemming av vannstanden, slik at høyeste regulerte vannstand vil flukte med det som er toppen av damrestene i dag. Etter vårt syn vil da reguleringen i stor grad foregå innenfor eksisterende vannstandsvariasjoner. En slik regulering vil etter vår oppfatning være akseptabel i forhold til landskapsmessige virkninger. I perioder kan vannstanden også bli liggende noe høyere enn hva tilfellet er i dag, og estetisk sett innebære en forbedring. Dette vil likevel trolig være av mindre betydning.

Slik søknaden foreligger, vil Myrholtelva i stor grad fremstå med betydelig redusert vannføring, og i øvre del som tørrlagt, unntatt i perioden 15. mai til 15. august, da det planlegges sluppet en minstevannføring på 18 l/s. I øvre del er elva synlig fra områdene rundt, og etter vårt syn er det visuelt uheldig om elva blir så sterkt påvirket som det legges opp til i søknaden. NVE mener at av landskapsmessige hensyn vil det være nødvendig med minstevannføring i hele barmarksperioden, og denne må også være større enn foreslått for at konsekvensene skal kunne være akseptable.

Når det gjelder fremføring av rørgate planlegges det at denne skal legges nedgravd i hele sin lengde. Det trolig bra med løsmasser i øvre del og videre langs eksisterende traktorvei fra ca. kote 300 til kote 150. De siste partiet ned til stasjonen vil rørgate gå rett ut lia. Her vil det være noe mer krevende å få til en god trasé, og det kan bli noe sprengning for å få det ordentlig til. Arbeidet på denne strekningen må planlegges nøye i samarbeid med NVE ved ev. godkjenning av detaljplanene. Dette partiet har etter vår oppfatning likevel noe mindre verdi. Inngrepene som ev. oppstår i anleggsfasen vil over tid gro igjen, og gradvis være mindre skjemmende.

Vei til inntaket i Nedre Myrholtvatnet skal i stor grad følge rørtaseen fra enden av eksisterende skogsbilvei. Etter at anleggsperioden er avsluttet planlegges veien opprettholdt som en enkel traktorvei eller slepe der terrenget benyttes som underlag. NVE mener at en slik løsning vil gi minst varige inngrep. Trafikken må begrenses til et minimum knyttet til fremtidig tilsyn med reguleringsanlegg og inntak.

Samlet sett mener NVE at virkningene av de tekniske inngrepene ikke er av et slikt omfang at de gir grunnlag for å gå imot søknaden. Dette betinger at rørgaten legges under bakken på hele strekningen,

at vei fra enden av eksisterende skogsbilvei og til vatnet følger rørgatetraseen og at kjøring i forbindelse med tilsyn etter at anleggsperioden er avsluttet kun skal foregå på en slitesterk del av terrenget.

Med god detaljplanlegging og gjennom oppfølging fra NVE i byggeperioden er dette forhold som kan ivaretas i medhold av standardvilkår for detaljplangodkjenning.

Friluftsliv

Kristiansund og Nordmøre Turistforening har et godt utbygd sti- og løypenett kalt Fjorderuta i fjellområdet mellom Bøverdalen og Halså. Det ligger flere turistforeningshytter i området. Det går merket sti fra Myrholten til foreningens hytte, Hardbakkhytta. Fra denne går det stier bl.a. østover til Rindal og vestover til Halså. Overnattingstallene for hytta varierer fra 123 i 1999 (første året) og til 470 i 2003. I 2007 ble det registrert 296 overnattinger i hytta.

Stien fra Myrholten til Hardbakkhytta passerer vest for Nedre Myrholtvatnet. På det nærmeste er den ca. 100 m unna. En regulering av vatnet vil redusere kvaliteten på dette urørte området og etter vårt syn kunne virke noe negativt inn på folks turopplevelse. Myrholtelva vil få redusert vannføring noe som også er negativt for opplevelsen av området.

Dersom reguleringen begrenses til 1 m senkning og det samtidig gis pålegg om større minstevannføring enn hva søker har foreslått og over et lengre tidsrom, vil virkningene etter vår oppfatning bli begrenset.

Det foregår noe fritidsfiske i Nedre Myrholtvatnet. Forutsatt at gytemulighetene ikke påvirkes av planlagte regulering vil fritidsfisket etter vår oppfatning i liten grad bli berørt. Dette har vi drøftet under temaet fisk nedenfor.

Selv med 1 m regulering kan isforholdene bli noe svekket. Så lenge det ikke er noen stor ferdsel over vatnet vinterstid, og bare ubetydelig omvei å gå rundt i stedet for over, har ikke NVE lagt vesentlig vekt på dette. Med skilting på egnede steder for å advare om fare for usikker is vil forholdet til allmennheten etter vårt syn i tilstrekkelig grad være ivaretatt.

INON

Det store inngrepsfrie naturområdet, "Fjellområda mellom Halså og Surnadal" er prioritert i Fylkesdelplan for inngrepsfrie områder i Møre og Romsdal. Området er stort, over 25 km².

Møre og Romsdal fylke og Naturvernforbundet i Møre og Romsdal viser begge til at tiltaket vil redusere størrelsen på et stort INON-område, og de anser dette for uheldig.

Den planlagte utbyggingen, med reduksjonen i vannføringen i Myrholtelva, vei fra ca. kote 300 og opp til inntaket på kote 402 og to meter regulering av Nedre Myrholtvatnet, er tyngre tekniske inngrep som vil føre til at det nærliggende store inngrepsfrie området blir redusert med 2,6 km² i sone 2 og 0,8 km² i sone 1. Det inngrepsfrie området i sone 1 vil så å si falle bort og endre status til inngrepsfritt område sone 2. Dette området ligger i Halså kommune og er det eneste gjenværende inngrepsfrie området i sone 1 i denne kommunen.

Søker har foreslått å redusere reguleringshøyden i Nedre Myrholtvatnet til 1 meter for slik å redusere konsekvensene for INON-området. NVE mener den viktigste endringen ved en slik reduksjon ligger i at landskapsvirkningene som følge av reguleringen reduseres betraktelig slik at de reelle virkningene i forhold til landskapet da blir mer akseptable. Når en slik reduksjon i tillegg medfører at påvirkningen av INON da reduseres med ca. 1/3 i forhold til først omsøkt, anser vi dette som en positiv bieffekt.

Etter vårt syn trekker også det forhold at vannspeilet i Nedre Myrholtvatnet allerede pendler noe ut over hva som er naturlige vannstandsvariasjoner, som følge av tidligere reguleringsdam som det er rester igjen av, i retning av at opplevelsen av INON-områdene vil forbli uendret.

Med en regulering begrenset til 1 m senkning mener NVE at tiltakets konsekvenser for INON-områder ikke er av avgjørende betydning for vårt vedtak.

Biologisk mangfold

Lav, sopp, moser og karplanter

Nedre Myrholtvatnet er for det meste svært grunt, noe som gir gode produksjonsforhold. Her er mye vannvegetasjon. En reguleringssone på 2 m vil kunne virke negativt inn på vannvegetasjonen og produksjonen i vatnet. Ved en reduksjon til 1 m vil virkningene av dette etter vårt syn avta.

Det ble påvist noen rødlistearter av knappenålslav i et område med gråor – almeskog langs østsiden av Myrholtelva. Området vil ikke bli berørt av utbyggingen. Det ble ikke påvist verken sjeldne eller fuktighetskrevenne lav og moser i de små fosserøyksonene.

Rørgaten passerer på kote 250 – 270 et område med alm-lindeskog. Alm er rødlistet med status nær truet. Området blir ikke berørt.

I følge rapporten om biologisk mangfold vil ikke viktige naturtyper eller rødlistearter bli berørt av tiltaket dersom en følger de eksisterende planer for fremføring av rørgaten. Dette er forhold som NVE kan påse at blir ivaretatt. Det vil likevel alltid være fuktavhengig vegetasjon i og langs et vassdrag, der bekkekløfter ofte har en større artsvariasjon som følge av at de danner et gunstig mikrohabitat. Selv om det ikke er påvist rødlistede arter langs Myrholtelva så mener NVE at slipp av noe minstevannføring vil være nødvendig for å opprettholde i hvert fall deler av de botaniske artene og kryptogrammene som finnes. Gitt et slikt krav kan vi ikke se at tiltaket vil ha vesentlig negativ påvirkning for dette temaet.

Fugl

I området rundt Myrholtelva og Nedre Myrholtvatnet er det tidligere registrert hvitryggspett, trolig også gråspett. Begge sider av Bøverdalen ved Myrholtelva er kjent som rope- og kanskje hekkeplass for hubro. En mulig hekkeplass for kongeørn er kjent øst for Nedre Myrholtvatnet. Den regionalt sjeldne arten musvåk skal også ha hekket i flere år tett ved vatnet. Hvitryggspett, gråspett og kongeørn har status som nær truet på Norske rødliste 2006. Hubro har status som sterkt truet. Ingen av disse artene er direkte knyttet til vann, men vil kunne bli negativt berørt i anleggsfasen. Dersom det tas hensyn til dette ved at det ikke utføres forstyrrende anleggsarbeid i den mest sårbare hekkeperioden, er dette likevel forhold som kan ivaretas. Dette er krav som NVE kan stille gjennom ev. godkjenning av detaljplanene. Naturvernforbundet ber om at enkelte trær som hugges ved etablering av rørgate blir liggende slik at hvitryggspett kan nyttiggjøre seg disse i fremtiden. Dette er også forhold som NVE i medhold av samme vilkår kan påse at blir ivaretatt.

Det ble ikke observert fossefall under inventeringen i juli 2005, men man regner med at ett eller to par hekker ved Myrholtelva. Fossefall henter det meste av næringen i vannet, i hovedsak larver av døgnfluer, vårfluer, steinfluer og tovinger. Når ungene er små dominerer døgnfluer som mat. Ettersom ungene vokser blir vårfluer en stadig viktigere del av føden. Om vinteren er fuglen avhengig av åpent vann for å finne næring. Vannføringen er utvilsomt viktig for å etablere tilstrekkelig vanddyp for å

hindre bunnfrysing og for å opprettholde isfrie partier gjennom vinteren. Dersom vannføringen om vinteren blir for lav, vil vassdraget fryse til og fossekallen må søke ut av vassdraget for å finne næring.

Slipp av minstevannføring hele året vil kunne sikre at det opprettholdes en bunndyrproduksjon i vassdraget som vil gi næringsgrunnlag for fossekall. Fare for at hekkelokaliteter forsvinner vil reduseres med økende minstevannføring.

Bunndyr

Regulering av Nedre Myrholtvatnet kan føre til en utvasking av strandsonen og noe redusert bunndyrproduksjon.

Forekomstene av bunndyr er avhengig av vannkvalitet, næringsforhold, substratets beskaffenhet, temperatur, vannhastighet og oksygeninnhold. Endringer i vannføring påvirker disse faktorene og dermed indirekte bunndyrene. Temperaturforholdene er avgjørende for vekst og aktivitet. Livssyklusen til blant annet døgnfluer, steinfluer og vårfluer kan være ettårig, flerårig eller bestå av flere generasjoner pr. år. En viss vannføring gjennom hele året er derfor nødvendig for at artene skal få gjennomført livssyklus. Undersøkelser har vist at fravær av vann i vinterhalvåret fører til at flere arter ikke klarer å gjennomføre livssyklusen. Endringer av vannføringen kan få konsekvenser for sammensetningen av bunndyrfaunaen. Undersøkelser har vist at redusert vannføring fører til at forekomster av små former/arter øker, mens store former/arter avtok eller forsvant helt. Men den viktigste direkte effekten er endringer i vanddekket areal som fører til mindre produksjon av bunndyr.

Endringer i bunndyrfaunaen både i Nedre Myrholtvatnet og i Myrholtelva vil påvirke alle de artene som livnærer seg av bunndyr. Spesielt vil fisk og fossekall kunne bli berørt.

Dersom reguleringen begrenses til 1 m samtidig som det slippes minstevannføring hele året vil virkningene likevel etter vårt syn ikke være omfattende.

Fisk

Det er en god bestand av ørret i Nedre Myrholtvatnet. Det er ikke foretatt noen kartlegging av gytebekker tilknyttet Nedre Myrholtvatnet. Det er ikke klarlagt om redusert vannstand om høsten vil gi problemer for fisk som skal gå opp å gyte i tilførselsbekkene. Ut fra terrengets beskaffenhet rundt vatnet, og at vatnet vannstand også i dag pendler noe, kan vi likevel ikke se at dette vil være av stor betydning. Det ovenforliggende Øvre Myrholtvatnet har også god ørretbestand, og det må forventes at fisk slipper seg ned fra dette til Nedre Myrholtvatnet.

Det er ellers ikke nevnt noe om stasjonær fisk i Myrholtelva. Vassdraget har trolig begrenset verdi, men det er likevel av en slik karakter at det i hvert fall i øvre del må forventes at det er noe fisk som har sluppet seg ned fra Nedre Myrholtvatnet. Selv om verdien av fiskebestanden er relativt liten, mener NVE likevel at det må tas hensyn til dette. Etter vår mening kan dette i tilstrekkelig grad ivaretas gjennom slipp av minstevannføring, og at teknisk utforming av dette gjøres slik at fisk kan passere mest mulig uhindret.

Bøvra er i dag laks- og sjørrettførende i ca. 21 km. Det ble påvist *G. salaris* på laks i Bøvra i 1986. Elven har vært rotenonbehandlet og ble friskmeldt i 1996. Både lakse- og sjørretbestanden er plassert i kategori 5a Moderat/lite påvirket, men hensynskrevende, i DN's lakseregister. Vassdragsregulering er oppgitt som avgjørende for kategori plasseringen. Bestandsstørrelsen er vurdert til å være liten.

Myrholtelva har en potensielt laks- og/eller sjørrettførende sterkning på ca. 300 m fra samløpet med Bøvra til fylkesveien. Møre og Romsdal fylke har vurdert den til å være dårlig egnet som

oppvekstområde for laks. Fraføring av vann fra Myrholtelva vil derfor ha små konsekvenser for laksebestanden i Bøvra. Slipp av minstevannføring vil etter vårt syn i tilstrekkelig grad ivareta denne strekning som også i utgangspunktet er av begrenset verdi for anadrom fisk.

I og med at utløpet fra kraftstasjonen ikke føres tilbake til Myrholtelva, men ut i hovedelven Bøvra ca. 1 km nedstrøms samløpet med Myrholtelva, vil også laks- og sjørretførende strekning i Bøvra bli berørt. I en undersøkelse foretatt av Møre og Romsdal fylke, (Bonitering og kultiveringsplan for laks i Bævra- og Bjørkevassdraget. Rapport nr. 2 – 1995) blir den elvestrekningen som blir berørt i Bøvra vurdert til å være godt egnet for produksjon av laks. I en undersøkelse foretatt av NINA (Laks- og sjørretbestanden i regulerede Bævra, Møre og Romsdal. Undersøkelser i 2005 og 2006, NINA-rapport 267 - 2007) viser en fysisk kartlegging at store deler av vassdraget har habitat som er godt egnet for oppvekst av laksefisk. Nedenfor kraftverket ble det observert betydelige areal med egnet gytesubstrat. Ovenfor kraftverket ble klassiske gytesubstrat vanligvis observert som små felt, og disse arealene lå ofte med betydelig avstand.

NVE mener at det vil være svært uheldig å gi tillatelse til nye inngrep som ytterligere vil kunne svekke bestandene av laks og sjørret i Bøvra. Disse bestandene er sterkt påvirket som følge av eksisterende reguleringer og overføringer knyttet til utbyggingen av Svorka kraftverk.

Selv om det berørte partiet ikke har mye gyting i dag vil det etter vårt syn være av stor betydning å ivareta denne muligheten for fremtiden. Videre er strekningen ansett som godt egnet for utsetting av fisk.

De hydrologiske regimene for Myrholtelva og Bøvra ved samløpet er trolig sammenfallende. Det vil si at høye og lave vannføringer vil ha samvariasjon. Det vil etter vår oppfatning særlig være i lavvannsperiodene at virkningene av fraføring vil være mest merkbar. Dersom det pålegges en minstevannføring som gjenspeiler sesongmessige variasjoner blir virkningene i Bøvra trolig minimale i det vannføringen i denne elva i lavvannsperioder vil være uendret.

Enkelte høringsparter har ellers vist til det tidligere omsøkte Vassdalen kraftverk noe lenger opp i Bøvra, som NVE har avslått. I den saken ble bl.a. hensynet til anadrom fisk tillagt betydelig vekt, men forskjellen ligger i at det i den saken særlig var at nedre del av den strekningen som ble direkte berørt av utbyggingen ville få sterkt redusert vannføring. Denne strekningen ble ansett for å ha stor verdi for anadrom fisk. Når det gjelder Myrholten kraftverk er det redusert vannføring i Bøvra som er den viktigste konsekvensen for anadrom fisk. Denne reduksjonen vil relativt sett være langt mindre enn for Vassdalen kraftverk, og med krav om minstevannføring slik som nevnt ovenfor vil ulempene etter vårt syn kunne avbøtes i tilfredsstillende grad.

Sumvirkning

Sumvirkninger kan defineres som de samlede konsekvensene av flere små kraftverk innenfor et geografisk avgrenset område, eller de systematiske virkningene små kraftverk har på ett tema, for eksempel en art eller en naturtype, innen et større geografisk område.

Bøvra er allerede sterkt berørt av kraftutbygging ved at en stor del av nedbørfeltet er ført over til Svorka kraftverk. I tillegg er det et par mini/mikrokraftverk og et småkraftverk i nedbørfeltet.

Bøvra ble regulert i 1963 ved at sideelvene Svorka og Litle Bøvra/Lille Bævra, til sammen ca. 43 % av nedbørfeltet ble overført til Svorka kraftstasjon som ligger ca. 4 km oppstrøms Bøvrans utløp i sjøen. Dette fører til at Bøvra har fått sterkt redusert vannføring ovenfor Svorka kraftverk. Det er ikke pålegg om minstevannføring i vassdraget.

Svorka kraftverk har bare ett aggregat og utfall av kraftstasjonen kan føre til stranding av fisk nedenfor kraftverket.

Småkraftverket Nordsvorka kraftverk, som ble satt i drift i 2007, utnytter et fall nedenfor reguleringsmagasinet Geitøyvatnet. Som følge av tidvis tørrlegging av strekningen ved oppfylling av dette magasinet ble dette vassdragsavsnittet ansett for å ha relativt lav verdi.

Fraføring av vann over en strekning på ca. 1 km fra samløpet med Myrholtelva vil gi redusert vannføring på en strekning av Bøvra som allerede er sterkt påvirket gjennom tidligere reguleringer og overføringer.

Det er gitt konsesjon til eller konsesjonssøkt flere kraftverk i Halså og Surnadal, innenfor, eller i randsonen av, det tidligere omtalte inngrepsfrie naturområdet, "Fjellområda mellom Halså og Surnadal". Byggingen av Storelva kraftverk i Valsøybotn vil føre til noe reduksjon av det inngrepsfrie området, men i beskjeden grad. Det kraftverket som var omsøkt ovenfor i samme vassdrag, (Langvatnet kraftverk), ville medført en vesentlig større reduksjon av dette området, men den søknaden ble avslått, også av landskapsmessige hensyn. Også det før omtalte Vassdalen kraftverk ville gitt en viss reduksjon av dette INON-området, og et annet, dersom det var blitt bygget.

Et konsesjonssøkt kraftverk med regulering av to vatn i Belevassdraget, som munner ut i Bøverfjorden vil føre til store reduksjoner i det samme inngrepsfrie område. NVE kan ikke nå uttale seg om hva som vil bli utfallet av den søknaden, men forholdet til INON vil være naturlig å vurdere også i den saken.

NVE mener at med to avslåtte søknader om bygging av kraftverk som ellers ville redusert dette INON-området, og med vannstandsregulering i Nedre Myrholtvatnet begrenset til 1 m er det tatt betydelige hensyn til dette INON-området.

Etter vårt syn er det særlig forholdene i Bøvra som må tas hensyn til ved vurdering av sumvirkninger. Etter vår oppfatning blir dette gjort dersom det settes tilstrekkelig minstevannføring. Som tidligere nevnt er det ingen viktige naturtyper eller rødlistede arter som blir påvirket av tiltaket. Det vil fortsatt være vassdrag igjen som fossefall kan utnytte i den grad den ikke lenger finner Myrholtelva som egnet hekkelokalitet som følge av redusert vannføring. Hensynet til friluftsliv kan etter vår oppfatning ivaretas gjennom avbøtende vilkår.

Oppsummering

Myrholten kraftverk vil ca. 4,2 GWh/år i ny årlig kraftproduksjon slik planen foreligger. I tillegg vil tiltaket gi positive effekter i form av lokal verdiskapning og kunne bidra til å opprettholde næringsgrunnlag og bosetting lokalt.

Ulempene er knyttet til at en regulering av Nedre Myrholtvatnet vil gi tidvis skjæmmende landskapsvirkninger i form av en synlig reguleringsone og noe svekkede isforhold. Et større inngrepsfritt naturområde, hovedsakelig i sone 2, men også med et lite innslag av sone 1, vil noe bli redusert, og sone 1-området vil nærmest forsvinne. Reduksjon av reguleringshøyden til 1 m nedtapping vil redusere disse ulempene noe.

I følge biomangfold-rapporten hekker det ett til to par med fossefall i elva, og disse vil kunne få reduserte livsbetingelser. Slipp av minstevannføring hele året vil være nødvendig for å opprettholde nødvendig livsgrunnlag for disse og for annet naturmiljø som er avhengig av kontinuerlig vanntilgang.

En strekning på ca. 1 km i hovedelva Bøvra vil få redusert vannføring. Deler av strekningen er velegnet som gyte- og oppvekstområde for laksefisk. Bøvra er sterkt preget av tidligere reguleringer

og overføringer gjennom utbyggingen av Svorka kraftverk. Etter vårt syn må det tas betydelig hensyn til dette. En fraføring av et felt som utgjør i overkant 6 % målt ved samløpet med Bøvra kan gi forverrede betingelser for en bestand som trolig er utsatt. Slipp av minstevannføring hele året som sikrer at Bøvrans vannføring ivaretas i lavvannperioder vil etter vårt syn ikke forverre forholdene for fisk på denne strekningen av elva.

Konklusjon

Etter en helhetlig vurdering er NVE kommet til at fordelene ved tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser. Kravet i vannressursloven § 25 er da oppfylt. NVE gir Myrholten Kraft AS konsesjon etter vannressursloven § 8 til bygging av Myrholten kraftverk og regulering av Nedre Myrholtvatnet med 1 m. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Forholdet til energiloven

Søknaden omfatter tilknytning til eksisterende 22 kV nett med en ca. 20 m lang jordkabel til eksisterende høyspentnett.

Svorka Energi AS har i en uttalelse ikke uttalt seg i forhold til eventuell kapasitet i nettet til å ta imot innmatingen fra kraftverket, men uttaler at de kan påta seg driftsansvaret for kraftverket. NVE går ut i fra dette at tilknytning er uproblematisk. Myrholten Kraft AS har tatt høyde for tilknytningskostnader i sitt kostnadsoverslag.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av prosjektet og er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Svorka Energi AS er områdekonsesjonær i det aktuelle nettområdet og vil trolig stå for bygging og drift av anlegget. NVE finner det ikke nødvendig med egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV-nettet. Nødvendig høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1, regulering og vannslipping

Regulering

For å redusere virkningene for allmenne interesser som landskap, friluftsliv og biologien i og rundt Nedre Myrholtvatnet tillates det ikke å regulere vatnet med mer enn 1 m. NVE mener at naturlig vannstand på kote 402 må være øvre nivå som danner høyeste regulerte vannstand. Dette vil da innebære at vatnet ikke demmes høyere opp enn det som tidligere var vannspeilet da tredammen var intakt. Magasinet skal ikke utnyttes slik at kraftverket kan drive start/stopp-kjøring da dette kan ha uheldige virkninger i form av å skape erosjonssår i reguleringssonen og gi vannføringssendringer som kan påvirke fiskebestanden i Bøvra nedenfor utløpet. Dette gjelder særlig ved fullastkjøring dersom vannføringen i Bøvra samtidig er naturlig lav.

Vi viser ellers til vilkårenes post 11 med krav om merking av usikker is.

Vannslipping

Middelvannføringen ved utløpet av Nedre Myrholtvatnet er beregnet til 0,25 m³/s. Alminnelig lavvannføring er oppgitt til 18 l/s, mens 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 60 l/s og 14 l/s.

Myrholten Kraft AS har foreslått en minstevannføring på 18 l/s i perioden 15. mai til 15. august og ingen minstevannføring resten av året, med henvisning til konklusjonene i rapporten om biologisk mangfold.

Møre og Romsdal fylke krever at det må slippes minstevannføring hele året dersom det gis konsesjon til kraftverket. Det samme gjør Naturvernforbundet i Møre og Romsdal.

NVE mener at rapporten som legges til grunn for selskapets forslag til minstevannføring ikke kan tolkes slik at det ikke anses som nødvendig med minstevannføring hele året. Derimot blir det påpekt at det er i hekkeperioden for fossefall at slipp av minstevannføring vil være av størst betydning. Det blir imidlertid også påpekt at i forhold til bunndyrfauna så vil fravær av vannføring kunne føre til at artsgrupper av bunndyr dør ut. NVE mener at minstevannføring er påkrevet for å opprettholde livssyklusen for bunndyrfaunaen i Myrholtelva og således sikre næringsgrunnlag for fossefall. Et pålegg om minstevannføring ut over forslaget fra selskapet vil også gi mindre ulemper for andre allmenne interesser som landskap, friluftsliv, stasjonær ørret i Myrholtelva og eventuell forekomst av anadrom fisk i nedre del.

Ikke minst, så vil krav om minstevannføring hele året være vesentlig i forhold til å sikre at Bøvrass lavvannføring ikke endres i forhold til hva som vannføringsregimet i dag. Siden elva allerede er sterkt påvirket av vassdragsreguleringer er bestanden av anadrom fisk trolig sårbar, og ytterligere forverring av forholdene vil kunne ha stor negativ betydning. Strekningen i Bøvra som blir mest berørt er på ca. 1 km og har flere egnede områder for gyting og oppvekst av ungfisk. Lavvannføringene varierer fra sommer til vinter og etter vårt syn må en minstevannføring gjenspeile denne variasjonen ved at minstevannføringen settes høyere i sommersesongen. Dette vil i tillegg også sikre at Myrholtelva til en viss grad fremstår som et landskapselement i barmarksperioden og at vannavhengig liv får en vannføring i den viktigste vekstsesongen som ikke avviker fra det som er de naturlige forekommende lavvannføringene i dag.

Ut fra dette fastsettes følgende minstevannføring:

Fra 1. mai – 30. september	60 l/s
Fra 1. oktober – 30. april	15 l/s

I forhold til hva som er omsøkt gir dette en redusert kraftproduksjon på ca. 0,5 GWh/år, dvs. at kraftverket vil produsere ca. 3,6 GWh/år. Ut fra det kostnadsoverslaget som selskapet har lagt frem i søknaden vil prisen bli ca. 12,2 mill. kr, dvs. en utbyggingskostnad på 3,38 kr/kWh. Om dette gir tilstrekkelig lønnsomhet er noe selskapet selv må vurdere, men NVE vil bemerke at vi nå jevnlig mottar søknader om småkraftverk med kostnadstall som er en god del høyere enn dette. Etter vårt syn er dette uansett et minstevannføringskrav som må oppfylles for at ikke virkningene for allmenne interesser skal bli for store.

Dersom tilsiget er mindre enn kravet til minstevannføring og vannstanden i Nedre Myrholtvatnet er på LRV skal hele tilsiget slippes. Kraftverket skal kjøres jevnt og i takt med tilsiget. En slukeevne på 500 l/s i kraftverket er om lag dobbelt så høy som 5-persentilverdien for vintervannføringen i Bøvra, men kravet om jevn kjøring i takt med tilsiget innebærer at det ikke kan kjøres med full effekt i slike perioder. NVE mener derfor at det ikke er behov for omløpsventil. Dette kan eventuelt pålegges senere dersom det skulle vise seg at det likevel blir et problem.

Post 4, godkjenning av detaljplaner

Detaljplaner for anlegget må sendes til NVE sitt regionkontor i Trondheim før arbeidet blir igangsatt. NVE skal godkjenne detaljplanene.

Kraftverket kan bygges med maksimal slukeevne opp til et nivå som ligger i størrelsesorden med det som er omsøkt, dvs. 0,5 m³/s. Dersom det i detaljplanleggingen legges opp til slukeevne høyere enn dette, må NVE vurdere om dette kan aksepteres gjennom detaljplangodkjenningen eller om det vil utløse en planendringssøknad. Hensynet til fisk nedenfor kraftstasjonen vil da være sentralt.

Arrangement for slipp av minstevannføring skal utformes slik at fisk mest mulig uhindret kan vandre opp og ned. Enkelte eldre trær som ev. hugges skal bli liggende av hensyn til at hvitryggspett ev. kan nyttiggjøre seg i disse i fremtiden.

Eksakt plassering av kraftstasjonen bestemmes gjennom detaljplangodkjenningen. Det skal tas utgangspunkt i forslag sendt inn 29.11.2007. Stasjonen må planlegges utformet slik at det tas tilstrekkelig støyhensyn.

Røregaten skal graves/sprenges ned på hele strekningen dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn.

Vei til inntaket i Nedre Myrholtvatnet skal i størst mulig grad følge rørtraseen fra enden av eksisterende skogsbilvei slik at terreng som berøres blir minst mulig. Etter at anleggsperioden er avsluttet kan traseen opprettholdes som en enkel traktorvei eller slepe der terrenget benyttes som fast underlag. Traseen må etableres med masser som vil tåle trafikk for senere tilsyn med anlegget. Slik trafikk skal begrenses til et minimum og være knyttet til fremtidig tilsyn med reguleringsanlegg og inntak.

Møre og Romsdal fylke har krevd at det gjøres arkeologiske undersøkelser i berørt område. Nødvendig avklaring skal foreligge før byggearbeidene kan starte opp, jf. også vilkårenes post 6.

Post 5, naturforvaltning

Dette vilkåret gir fylkesmannen anledning til både å pålegge undersøkelser og eventuelt gi pålegg om tiltak. Vi forutsetter at eventuelle pålegg om undersøkelser og oppfølgende tiltak, og kostnadene forbundet med dette, står i forhold til omfanget av tiltaket og er relatert til dette. Eventuelle pålegg om fiskeutsettinger eller andre fiskeforbedrende tiltak kan gis i medhold av vilkåret.

Vi gjør også oppmerksom på at vilkårenes post 8 gir NVE mulighet til å pålegge senere biotopforbedrende tiltak dersom det skulle vise seg å være behov for dette.

Post 6, automatisk fredete kulturminner

Vi viser til uttalelsen fra Møre og Romsdal fylke om dette temaet. Konsesjonæren må avtale omfang av nødvendige undersøkelser direkte med fylket, og byggearbeidene kan ikke starte opp før fylket har gitt nødvendige avklaringer etter lovverket.

Andre merknader

Forholdet til forurensningsloven må avklares direkte med Møre og Romsdal fylke.

Surnadal kommune har i sin høringsuttalelse gitt dispensasjon fra kommunens arealplandel. NVE antar at dette er tilstrekkelig, men dette kan avklares direkte med kommunen.

Eventuelle tillatelser etter vegloven for avkjøring fra fylkesveien ved etablering av kraftstasjonen må avklares direkte med statens vegvesen.